

De waarde van reclasseren in Nederland

Eerste raming van maatschappelijke baten rond cliënten
van de reclassering

Colofon

Datum 22 november 2022

Referentie

Versie 1.0

Afdeling Lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact

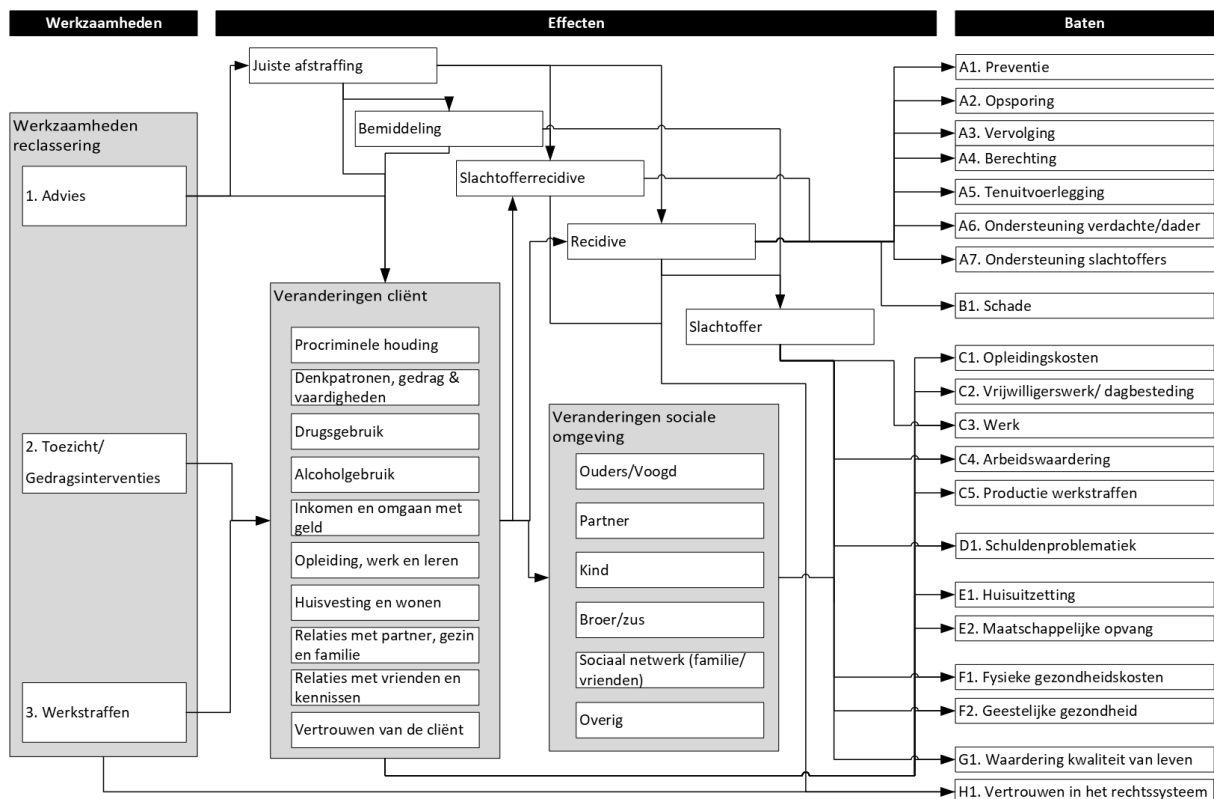
Auteurs dr.ir. Attila Németh, Michel Linnenbank, MSc., Mijneke Roeland, MSc., Anouk Visser, MSc., D. Duijnstee, drs. Martine Stegink, dr. Silvio van den Heuvel

Managementsamenvatting

De reclassering voert haar werk uit in een maatschappij die in toenemende mate vraagt om inzicht in effectiviteit van beleid en de daarbij horende kosten en opbrengsten van publieke investeringen. Daarbij gaat het niet alleen om de directe effecten van het werk, maar ook om hoe deze zich vertalen naar baten voor de maatschappij.

Het doel van het onderzoek binnen de onderzoekslijn Waarde van Reclasseren binnen het lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact bij Saxion is om de maatschappelijke kosten en baten van reclasseren in Nederland in kaart te brengen. Dit wordt gedaan door het maken van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA). In dit rapport stellen we hiervoor een eerste raming op. Deze raming wordt momenteel verder uitgewerkt binnen de onderzoekslijn Waarde van Reclasseren van het lectoraat.

Het raamwerk van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) vormt het uitgangspunt van dit onderzoek. Hierbij is het nodig dat we in kaart brengen wat (1) de werkzaamheden van de reclassering zijn, (2) de directe effecten hiervan op reclassenten en hun omgeving, (vermeden) slachtoffers en hun omgeving en (3) hoe deze zich vertalen naar baten voor de maatschappij. Toegepast op de situatie van de reclassering ziet dit raamwerk er als volgt uit (zie figuur 1).

Figuur 1: Raamwerk voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse van de reclassering

Datum 22 november 2022

Titel De waarde van reclasseren in Nederland

Pagina II

De onderzoekspopulatie waarvoor de MKBA is gedaan bestaat uit alle reclassenten bij de drie reclasseringsorganisaties met actieve inzet in 2016 (N=83.794). Onder actieve inzet van de reclassering worden de volgende gebieden verstaan:

- Alle bezochte vroeghulp;
- Alle uitgebrachte adviezen;
- Alle gestarte toezichten (met datum 1e face to face-contact);
- Alle gestarte werkstraffen (met datum 1e werkdag);
- Alle gestarte gedragsinterventies (met datum 1e bijeenkomst);
- Alle afgeronde plaatsingen forensische zorg.

Opdrachten waarvoor de reclassering zich heeft ingespannen, maar die niet tot deze daadwerkelijke inzet hebben geleid, zijn niet meegenomen.

De werkzaamheden van de reclassering kunnen ten eerste veranderingen opleveren bij reclassenten. Zowel door direct contact als door een advies gericht op bijvoorbeeld een zo juist mogelijke afdoening. Daarnaast voelt een groot aantal andere personen direct of indirect de impact van het werk van de reclassering. Zo heb je rond reclassenten mogelijk te maken met ouders/voogd, (ex-)partner(s) en kind(eren), maar ook met andere familieleden en leden uit zijn of haar sociale netwerk. In deze fase van de maatschappelijke kosten-batenanalyse van het werk van de reclassering, ligt de focus op de effecten bij de reclassenten zelf. Tabel I laat een totaaloverzicht zien van de baten van reclasseren.

Tabel I: Totaaloverzicht baten van reclasseren (afgerond op € 0,5 miljoen)*

Baten	Reclassent	Ouders/voogd	Partner	Kind(eren) huishouden	Familie	Sociaal netwerk	(Vermeden) slachtoffer(s)	Ouders/voogd	Partner	Kind(eren) huishouden	Familie	Sociaal netwerk	Totaal
A1. Vermeden preventiekosten	135.500.000												135.500.000
A2. Vermeden opsporingskosten	51.000.000												51.000.000
A3. Vermeden kosten vervolging	15.000.000												15.000.000
A4. Vermeden kosten berechting	9.000.000												9.000.000
A5. Vermeden kosten tenuitvoerlegging	99.000.000												99.000.000
verdachte/dader	22.500.000												22.500.000
A7. Vermeden kosten ondersteuning slachtoffers	2.000.000												2.000.000
B1. Vermeden kosten schade	5.500.000												5.500.000
C1. Extra kosten voor opleidingen	-6.000.000		X	X									-6.000.000
C2. Toename productiviteit informeel	2.000.000	X	X				X	X	X				2.000.000
C3. Toename productiviteit formeel	41.500.000	X	X	X	X		X	X	X	X	X		41.500.000
C4. Toename kwaliteit werk	1.000.000		X	X									1.000.000
C5. Productie werkstraffen	31.000.000												31.000.000
D1. Vermeden schuldenproblematiek	500.000	X	X	X			X	X	X	X			500.000
E1. Vermeden kosten huisuitzetting	0						X						0
E2. Vermeden kosten maatschappelijke opvang	2.500.000						X						2.500.000
F1. Vermeden fysieke gezondheidskosten	500.000	X	X	X			X	X	X				500.000
F2. Vermeden geestelijke gezondheidskosten	22.500.000	X	X	X			X	X	X	X			22.500.000
G1. Verbetering kwaliteit van leven	PM	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
H1. Verbetering vertrouwen in het rechtssysteem	71.000.000	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	71.000.000
Totaal (€)	506.500.000	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	506.500.000

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Datum 22 november 2022

Titel De waarde van reclasseren in Nederland

Pagina III

De maatschappelijke baten direct rond reclassenten lijken bij elkaar opgeteld circa het dubbele van de kosten van reclasseren. De jaarlijkse baten zijn met circa € 507 miljoen (zie tabel 29) significant groter dan de jaarlijkse kosten van de drie reclasseringsorganisaties. Deze waren in 2016 € 217 miljoen en in 2022 € 259 miljoen voor de drie organisaties samen (Ministerie van Financiën, 2022a; 2022b). Ondanks dat er nog onzekerheden in de analyse zitten, en de baten rond de omgeving van de reclassent en vermeden slachtoffers nog niet meegenomen zijn, is al wel te concluderen dat de reclassering maatschappelijk gezien meer oplevert dan dat deze kost.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
2	Onderzoeksmethode	7
2.1	Maatschappelijke kosten-batenanalyse	7
2.2	Bouw van kwalitatief raamwerk	7
2.3	Kwantificering en monetarisering raamwerk	8
3	Onderzoeksgroep	9
4	Werkzaamheden	10
5	Effecten	10
6	Maatschappelijke baten.....	11
	A. Veiligheidszorg.....	11
	A1. Preventie.....	13
	A2. Opsporing	14
	A3. Vervolgging	14
	A4. Berechting.....	15
	A5. Tenuitvoerlegging	16
	A6. Ondersteuning verdachte/dader	16
	A7. Ondersteuning slachtoffers.....	17
	B. Schade	18
	B1. Schade.....	18
	C. Participatie	20
	C1. Opleidingskosten	21
	C2. Vrijwilligerswerk	22
	C3. Werk	22
	C4. Arbeidswaardering	24
	C5. Productie werkstraffen.....	26
	D. Schulden	27
	D1. Schuldenproblematiek	27
	E. Wonen.....	29
	E1. Huisuitzetting	29
	E2. Maatschappelijke opvang	29

F. Gezondheid	31
F1. Fysieke gezondheid	32
F2. Geestelijke gezondheid	35
G. Kwaliteit van leven	37
G1. Waardering kwaliteit van leven	37
H. Vertrouwen	38
H1. Vertrouwen in het rechtssysteem	38
7 Conclusie	40
8 Reflectie	42
8.1 Reflectie op onderzoek	42
8.2 Ethische reflectie	43
9 Verantwoording	44
10 Dankwoord	44
Literatuur	45

1 Inleiding

De reclassering voert haar werk uit in een maatschappij die in toenemende mate vraagt om inzicht in effectiviteit van beleid en de daarbij horende kosten en opbrengsten van publieke investeringen. Daarbij gaat het niet alleen om de directe effecten van het werk, maar ook om hoe deze zich vertalen naar baten voor de maatschappij. Hoewel er in de afgelopen jaren steeds meer inzicht is gekomen in wat de effecten van het reclasseringswerk zijn, is er nog geen inzicht in wat de maatschappelijke waarde van reclasseren in Nederland is.

Om meer inzicht te krijgen in de maatschappelijke waarde van het reclasseringswerk in Nederland hebben de drie reclassering organisaties, te weten Reclassering Nederland (RN), Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) en Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering, het Saxion Lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact (MMI) opdracht gegeven om de maatschappelijke waarde van de reclassering inzichtelijk te maken.

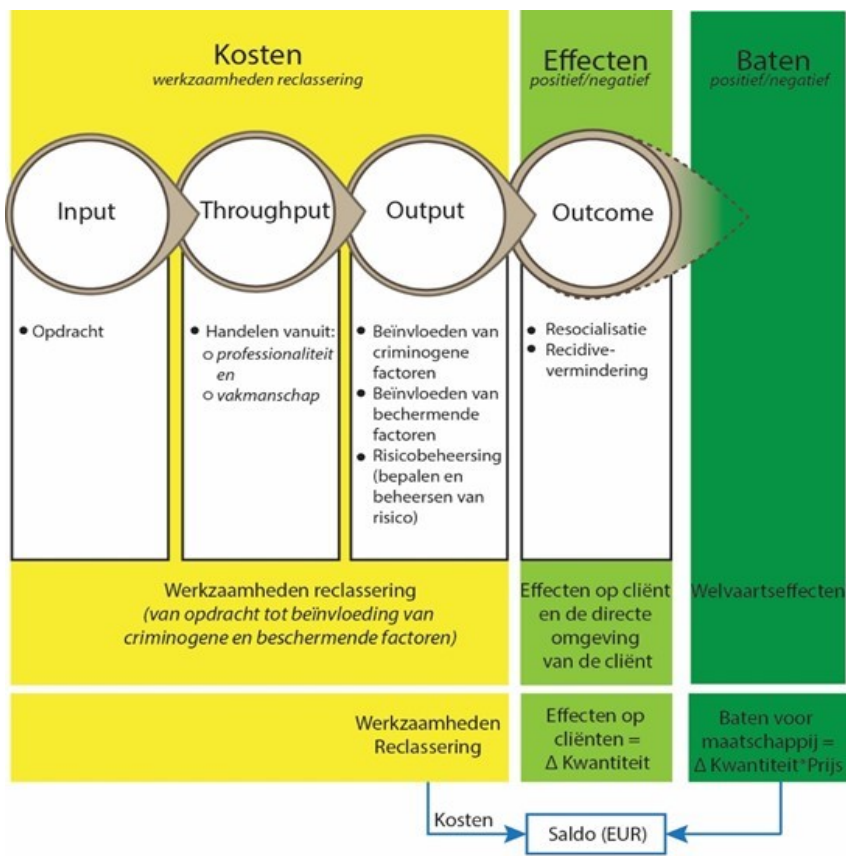
De reclasseringsorganisaties worden gefinancierd vanuit publieke middelen en streven ernaar om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk te besteden. Het inzichtelijk maken van de maatschappelijke waarde van de reclassering is een manier om antwoord te geven op de verantwoordingsvraag en inzicht te geven op de effectiviteit en efficiëntie van de besteding van middelen. Door zowel de verwachte effecten als de neveneffecten in kaart te brengen, en de mogelijke impact van deze (neven)effecten op de samenleving, wordt de maatschappelijke impact van het reclasseringswerk inzichtelijk gemaakt. De maatschappelijke impact wordt uitgedrukt in maatschappelijke baten. Hierbij kunnen de maatschappelijke baten die deze effecten tot gevolg hebben zowel positief als negatief worden gewaardeerd.

Het doel van het onderzoek binnen de onderzoekslijn *Waarde van Reclasseren* binnen het lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact bij Saxion is om de maatschappelijke kosten en baten van reclasseren in Nederland in kaart te brengen. Dit wordt gedaan door het maken van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA). In dit rapport stellen we hiervoor een eerste raming op. Deze raming wordt momenteel verder uitgewerkt binnen de onderzoekslijn *Waarde van Reclasseren* van het lectoraat.

2 Onderzoeksmethode

2.1 Maatschappelijke kosten-batenanalyse

Het raamwerk van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) vormt het uitgangspunt van dit onderzoek. Hierbij is het nodig dat we in kaart brengen wat (1) de werkzaamheden van de reclassering zijn, (2) de directe effecten hiervan op reclassenten en hun omgeving, (vermeden) slachtoffers en hun omgeving en (3) hoe deze zich vertalen naar baten voor de maatschappij. Toegepast op de situatie van de reclassering ziet dit raamwerk er als volgt uit (zie figuur 1). De onderdelen input, throughput en output worden bepaald door de werkzaamheden van de reclassering (1). De outcome zijn de effecten door de werkzaamheden van de reclassering en komen overeen met het begrip effecten (2) gebruikelijk in een MKBA setting. Tenslotte zijn de baten (3), de verschillende maatschappelijke baten van de werkzaamheden van de reclassering.

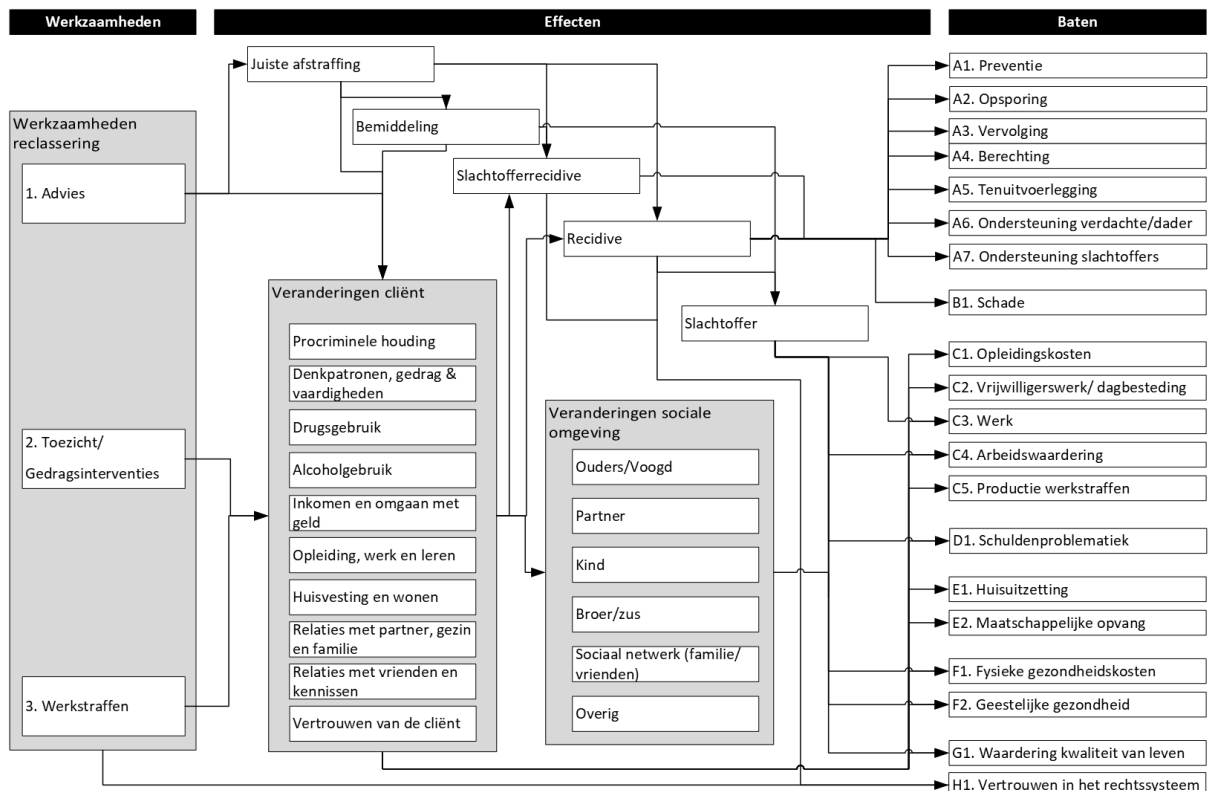
Figuur 1: Raamwerk maatschappelijke kosten-batenanalyse voor de reclassering (geprojecteerd op het input, throughput, output, outcome schema zoals gebruikt binnen de reclassering)

2.2 Bouw van kwalitatief raamwerk

Om het raamwerk in figuur 1 uit te werken zijn er diverse gesprekken en werksessies geweest met professionals die werkzaam zijn bij en rond de reclassering. Tevens is er een literatuurstudie gedaan naar de kosten, effecten en baten van reclasseringswerk. Hierbij is primair aandacht besteed aan wat de mogelijke baten zijn en welke mogelijke effecten daaraan ten grondslag liggen. Hierbij is tevens gekeken naar mogelijke samenhang en afhankelijkheden tussen variabelen. Het is van belang te benoemen dat baten en effecten zowel positief als negatief kunnen zijn.

Op basis van de eerste resultaten is een groslijst samengesteld van de mogelijke effecten, neveneffecten en baten. Met behulp van deze groslijst zijn diverse causale schema's gemaakt om tot vereenvoudigde redeneringen te komen. Deze redeneringen zijn getoetst middels aanvullende literatuurstudie, werksessies met professionals en verschillende expertmeetings met onder andere onderzoekers en professionals.

Het resultaat van deze exercitie is een raamwerk voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse van de reclassering (zie figuur 2).

Figuur 2: Raamwerk voor een maatschappelijke kosten-batenanalyse van de reclassering

2.3 Kwantificering en monetarisering raamwerk

De omvang van de effecten en baten worden in cijfers uitgedrukt (kwantificeren). Verder wordt voor iedere baat aangegeven hoe we deze vertalen naar euro's (monetarisieren). Zo kunnen we niet alleen de omvang van de baten uitrekenen, maar deze ook vergelijkbaar maken met de gemaakte kosten.

De methode van kwantificering en monetarisering van de effecten en baten verschilt per effect en baat. In de basis analyseren we de mogelijke veranderingen door reclasseringsdata met CBS Microdata te combineren, aangevuld met data vanuit andere relevante bronnen en literatuur. Maar dit is niet voor alle effecten/baten mogelijk of vraagt nog aanvullend werk. Voor deze laatstgenoemde onderdelen is uitgegaan van kengetallen gevonden in de literatuur óf eigen ramingen wanneer er geen kengetallen beschikbaar zijn. Twee ramingen die in ieder geval nader onderzoek vragen betreffen het aandeel van de reclassering in de (waargenomen) veranderingen en het aantal jaren dat bepaalde veranderingen toegeschreven kunnen worden aan de reclassering (zoals bij bv de baat werk en gezondheid). Voor nu gaan we steeds uit van een aandeel van 10% voor de reclassering in het geraamde of waargenomen effect en een periode van vijf jaar waarover de reclassering invloed heeft. In ons lopende onderzoek werken we dit verder uit gekoppeld aan een opgestelde typologie van reclassenten (Visser *et al.*, 2022).

3 Onderzoeksgroep

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle reclassenten bij de drie reclasseringsorganisaties met actieve inzet in 2016 (N=83.794). Onder actieve inzet¹ van de reclassering worden de volgende gebieden verstaan:

- Alle bezochte vroeghulpen;
- Alle uitgebrachte adviezen;
- Alle gestarte toezichten (met datum 1e face to face-contact);
- Alle gestarte werkstraffen (met datum 1e werkdag);
- Alle gestarte gedragsinterventies (met datum 1e bijeenkomst);
- Alle afgeronde plaatsingen forensische zorg.

Opdrachten waarvoor de reclassering zich heeft ingespannen, maar die niet tot deze daadwerkelijke inzet hebben geleid, zijn niet meegenomen.

Voor het onderzoek willen we een zo recent mogelijke populatie gebruiken, waarbij we naast actualiteit de eis stellen dat we ook minimaal 3 jaar in de toekomst kunnen kijken. Aangezien de reclasseringsgegevens en ook de meeste gegevens bij het CBS beschikbaar zijn tot 2020, is de keuze gemaakt voor 2016. Dit stelt ons in staat om zowel achter- als vooruit in de tijd te kijken. De onderzoekspopulatie met actieve reclasseringsinzet in 2016 bestaat uit 83.794 unieke reclassenten. Door het CBS zijn van de 83.794 personen in de onderzoekspopulatie er 82.958 gekoppeld (99%). In de onderzoeksgroep is 85% man en is de gemiddelde leeftijd 37 jaar. In 2016 stonden 31.276 reclassenten hiervan op enig moment onder reclasseringtoezicht.

We beschouwen de groep in deze eerste raming nog als een homogene groep. Dit is een vereenvoudiging van de werkelijkheid. De groep is in werkelijkheid namelijk divers. Deze vereenvoudiging heeft invloed op de nauwkeurigheid van de resultaten. Om de maatschappelijke baten van reclasseren te kunnen bepalen, is het noodzakelijk om de verandertheorie te achterhalen en/of te reconstrueren. Deze verandertheorie beschrijft de veronderstelde werking van de wijze waarop het reclasseringswerk bijdraagt aan de (beoogde) effecten. De groep reclassenten als homogeen te beschouwen heeft consequenties voor de nauwkeurigheid van de verandertheorie en daarmee ook voor de resultaten en interpretatie daarvan. In het hoofdstuk 8. *Reflectie* gaan we verder in op de onder- en overschattingen die dit oplevert.

Binnen ons vervolgonderzoek stellen wij daarom ook een typologie voor reclassenten centraal (Visser *et al.*, 2022). Deze vormt de onderlegger voor het formuleren van een verandertheorie per type en het kwantificeren en moneteriseren per type van de (welvaarts)effecten.

¹ Uitgangspunt is dat in 2016 een programma in het systeem van de reclassering (IRIS) is aangemaakt. Dit betekent in het algemeen dat de reclassering actief bezig is geweest met de betreffende opdracht voor de reclassent. Daarbinnen is gekeken of er sprake is geweest van een daadwerkelijke start, zoals omschreven in de opsomming. Voor de analyses is er voor nu voor gekozen om de duur van de reclasseringsinzet van toezichten, werkstraffen en gedragsinterventies te bepalen vanaf de datum van de aanmaak van het programma tot de feitelijke einddatum van het programma en/of einddatum van de opdracht/programmacombinatie bij afgeleide opdrachten. Bij vroeghulpen, adviezen en plaatsingen forensische zorg is de uitstroombdatum genomen, omdat deze taken niet expliciet gericht zijn op gedragsverandering in de loop van een bepaalde periode en daarom voor dit onderzoek gezien kunnen worden als een 'momentopname'.

4 Werkzaamheden

Het werk van de reclassering is in figuur 2 opgedeeld in drie typen werkzaamheden:

- (1) Advies;
- (2) Toezicht/gedragsinterventies;
- (3) Werkstraffen.

Deze opdeling van de werkzaamheden van de reclassering is een sterke vereenvoudiging van de werkelijkheid. In de praktijk ligt het genuanceerder. De reclassering beslist op basis van de opdracht die ze hebben en de situatie van de cliënt welke werkzaamheden of pakket aan werkzaamheden het meest wenselijk en mogelijk zijn.

Op dit moment beschouwen we de groep nog als een homogene groep reclassenten. In ons vervolgonderzoek benaderen we de nuance in de praktijk door gebruik te maken van een nieuw ontwikkelde typologie. Dit betekent dat we meer in detail gaan kijken welke werkzaamheden er plaatsvinden per type.

5 Effecten

De werkzaamheden kunnen ten eerste veranderingen opleveren bij reclassenten (figuur 2). Zowel door direct contact als door een advies gericht op bijvoorbeeld een zo juist mogelijke afdoening. Voor de indeling van de veranderingen bij de reclassent hebben we als startpunt de indeling gebruikt in het risicotaxatie-instrument Risc van de reclassering (Hildebrand *et al.*, 2014). Daarbij gaat het om veranderingen in procriminele houding, denkpatronen, gedrag en vaardigheden, drugs- en alcoholgebruik, inkomen en omgaan met werk, opleiding, werk en leren, huisvesting en wonen, relaties met partner/gezin/vrienden en emotioneel welzijn. Een verandering op deze leefgebieden kan bovendien leiden tot een verandering in strafbaar gedrag (Bol, 1995; Wermink *et al.*, 2009; Wartna *et al.*, 2016).

Daarnaast voelt een groot aantal andere personen direct of indirect de impact van het werk van de reclassering. Zo heb je rond reclassenten mogelijk te maken met ouders/voogd, (ex-)partner(s) en kind(eren), maar ook met andere familieleden en leden uit zijn of haar sociale netwerk (figuur 2). Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een verandering in de thuissituatie van een kind van een reclassent door ander gedrag van deze reclassent. Hierdoor kan een kind zich beter ontwikkelen. Ditzelfde principe is denkbaar voor andere personen in het sociale netwerk van een reclassent. Deze veranderingen liggen niet direct binnen de scope van de reclassering, maar zijn mogelijk wel relevant wanneer we de stap maken naar mogelijke maatschappelijke baten. Verder hebben de werkzaamheden van de reclassering ook mogelijk effect op (vermeden) slachtoffers en hun eventuele ouders/voogd, (ex-)partner(s), kinderen, familie en sociale netwerk (figuur 2).

In deze eerste fase van de maatschappelijke kosten-batenanalyse van het werk van de reclassering, ligt de focus op de effecten bij de reclassenten zelf. De uitwerking en kwantificering van de effecten hebben we waar mogelijk geïntegreerd in het volgende hoofdstuk.

6 Maatschappelijke baten

De effecten van het werk van de reclassering leveren een scala aan mogelijke maatschappelijke baten op (figuur 2). Deze baten hebben we gecategoriseerd in acht categorieën:

De categorieën A en B hebben betrekking op de directe baten ten gevolge van het voorkomen van strafbaar gedrag:

- A. Veiligheidszorgkosten;
- B. Schade.

De categorieën C tot en met F hebben betrekking op de baten door veranderingen bij de cliënt:

- C. Participatie;
- D. Schulden;
- E. Wonen;
- F. Gezondheid.

De laatste twee categorieën G en H richten zich op baten die voor de gehele samenleving van toepassing zijn:

- G. Kwaliteit van Leven;
- H. Vertrouwen.

A. Veiligheidszorg

Wanneer als gevolg van het werk van de reclassering (herhaling van) strafbaar gedrag wordt voorkomen, wordt hiermee gepaard gaande inzet van beveiliging, politie, het OM, de rechtspraak, tenuitvoerlegging van straffen en hulp aan slachtoffers en daders voorkomen. Dit betekent dat er maatschappelijke kosten voor veiligheidszorg worden vermeden. Deze vermeden kosten kunnen worden onderverdeeld in de volgende baten:

- A1. Preventie;
- A2. Opsporing;
- A3. Vervolgging;
- A4. Berechting;
- A5. Tenuitvoerlegging;
- A6. Ondersteuning van verdachten en daders;
- A7. Ondersteuning van slachtoffers.

Vanuit maatschappelijke impact geredeneerd willen we weten of iemand recidiveert of niet, en zijn we geïnteresseerd in eventuele veranderingen in strafbaar gedrag. De definitie die we gebruiken voor strafbaar gedrag, is de definitie die het CBS hanteert (CBS, 2020a): *Handeling, of juist nalatigheid om te handelen, die bij de wet strafbaar is gesteld*. Veranderingen in strafbaar gedrag gaan zowel over kwantitatieve veranderingen (gaat iemand meer of minder vaak in de fout), als over veranderingen in de ernst van eventuele delicten (zijn de delicten meer of minder ernstig).

Om (herhaling van) strafbaar gedrag en eventuele veranderingen in dit gedrag te bepalen, maken we gebruik van het bestand *Instroomomtab* van het CBS. Hierin staan alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar van 2001 tot en met 2018. Deze methode kent zowel een overschatting- als een onderschattingbias.

Vervolgens hebben we in kaart gebracht hoeveel delicten (per delictcategorie), in het jaar voor en de drie jaar na start bij de reclassering worden gepleegd volgens het beschikbare bestand. Deze delicten zijn onderverdeeld in acht verschillende delictcategorieën en vermenigvuldigd met het prijskaartje per

delictcategorie. Deze vermenigvuldiging levert een waardering op van het strafbaar gedrag van reclassenten in de tijd op basis van de zwaarste delicten benoemd in het bestand *Instroomomtab* uitgedrukt in veiligheidszorgkosten (zie Stegink *et al.* (2022)):

$$\text{Veiligheidszorgkosten per jaar} = \text{Aantal delicten per delictcategorie per jaar} \times \text{Prijs per delictcategorie}$$

Deze prijskaartjes hebben we bepaald aan de hand van twee tabellen in Choenni *et al.* (2019). De eerste is een tabel met daarin de *Geregistreeerde misdrijven naar delict* en de tweede is een tabel met daarin de *Uitgaven aan veiligheidszorgrekeningen naar delictcategorie en activiteit in 2015*. Deze twee tabellen gecombineerd leveren de volgende prijskaartjes op per delict onderverdeeld naar de verschillende typen veiligheidszorgkosten (prijspeil 2015) (Zie tabel 1 hieronder).

Tabel 1: Prijs (€) per delictcategorie op basis van Choenni *et al.* (2019)

Delictcategorie	Totaal veiligheidszorgkosten	Preventie	Opsporing	Vervolg	Berechting	Tenuitvoerlegging	Ondersteuning van verdachten en daders	Ondersteuning van slachtoffers
Vermogensmisdrijven	10.629	5.623	2.756	279	201	1.266	463	42
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	16.333	11.141	2.750	353	243	1.159	590	98
Gewelds- en seksuele misdrijven	21.244	3.045	2.720	1.213	688	11.365	1.976	238
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	18.255	12.245	2.745	773	500	673	1.209	100
Verkeersmisdrijven	3.797	369	1.859	322	347	217	670	13
Drugsmisdrijven	25.999	1.192	2.593	2.478	1.374	15.288	3.074	0
(Vuur)wapenmisdrijven	9.802	1.207	2.649	1.207	523	2.919	1.315	0
Misdrijven overige wetten	258.470	228.130	18.244	3.966	2.238	1.870	3.484	538

Wanneer we deze prijskaartjes vermenigvuldigen met het aantal delicten per delictcategorie komen we op de onderstaande tabel 2.

Tabel 2: Vermeden veiligheidszorgkosten per jaar*

	Totale populatie (n=83.794)	t/m 25 jaar (n=20.949)	Vanaf 25 jaar (n=62.845)
Vermeden preventiekosten	686.072.515	171.518.129	514.554.386
Vermeden opsporingskosten	240.894.150	60.223.538	180.670.612
Vermeden kosten vervolging	67.343.834	16.835.959	50.507.875
Vervolg kosten berechting	40.725.468	10.181.367	30.544.101
Vermeden kosten tenuitvoerlegging	423.938.471	105.984.618	317.953.853
Vermeden kosten ondersteuning verdachte/dader	99.669.242	24.917.311	74.751.931
Vermeden kosten ondersteuning slachtoffers	8.674.991	2.168.748	6.506.243
Totaal	1.567.318.671	391.829.668	1.175.489.003

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Deze berekening uitmondend in tabel 2 hebben we vervolgens hieronder voor de baten A1 t/m A7 verder uitgewerkt. Per baat wordt aangegeven wat de waargenomen veranderingen in veiligheidszorgkosten zijn. Het prijspeil wordt gecorrigeerd naar 2016 en de waarde van de baten wordt teruggerekend naar 2016. Voor beide correcties gebruiken we de waarde van 2,25% voor de discontovoet. Het aandeel van de reclassering is nog nader uit te werken. Voor nu gaan we gegeven het beschouwen van de groep als homogeen uit van een raming van 10% van het totaal.

Wanneer we deze stappen doorvoeren komen we in totaal op circa € 3,3 miljard aan verandering in veiligheidszorgkosten binnen de invloedssfeer van de reclassering voor het onderzochte cohort (zie ook Stegink *et al.* (2022)). Gegeven een aandeel van 10% komt dit neer op een baat van circa € 334 miljoen aan vermeden veiligheidszorgkosten.

In vervolgonderzoek waarbij we de groep in typen opsplitsen kunnen we per type een aangescherpte verandertheorie bouwen leidend tot een meer nauwkeurige raming.

A1. Preventie

Er worden door particulieren, bedrijven en de overheid kosten gemaakt ter voorkoming van criminaliteit. Een deel van deze kosten worden gemaakt omdat partijen een afweging maken van de kans op slachtofferschap en de kosten die dat met zich mee brengt. Een deel van de kosten van preventie wordt dus gemaakt omdat de kans op slachtofferschap aanwezig is. Wanneer de kans op slachtofferschap, door vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag, lager wordt ingeschat, hoeven partijen minder te doen ter preventie van slachtofferschap waarmee kosten worden vermeden.

In tabel 3 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in preventiekosten. In de tweede kolom staan de preventiekosten per jaar weergegeven. In de derde kolom het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel preventiekosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 3: Vermeden preventiekosten in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verskil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	717.293.102			
Eerste jaar na inzet	309.927.026	407.366.076	10%	40.736.608
Tweede jaar na inzet	271.925.753	445.367.349	10%	44.536.735
Derde jaar na inzet	213.842.806	503.450.297	10%	50.345.030
Baten				135.618.372

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 136 miljoen voor deze baat.

A2. Opsporing

De inzet van opsporing houdt direct verband met het aantal strafbare feiten dat is gepleegd. Het spreekt voor zich dat hoe hoger het aantal gepleegde strafbare feiten, hoe hoger de behoefte aan opsporingscapaciteit. Wanneer (herhaling van) strafbaar gedrag, mede door de inzet van de reclassering, vermeden wordt, is dit van invloed op de inzet van opsporing.

In tabel 4 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in opsporingskosten, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de opsporingskosten per jaar weergegeven. In de derde kolom het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel opsporingskosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 4: Vermeden opsporingskosten in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	251.856.339			
Eerste jaar na inzet	95.259.419	156.596.920	10%	15.659.692
Tweede jaar na inzet	80.213.039	171.643.300	10%	17.164.330
Derde jaar na inzet	67.662.558	184.193.781	10%	18.419.378
Baten				51.243.400

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 51 miljoen voor deze baat.

A3. Vervolging

De relatie tussen de vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag door het werk van reclassering en de kosten van vervolging van verdachten is vergelijkbaar met die van opsporing. Als er minder strafbare feiten worden gepleegd, worden er minder verdachten opgespoord en vervolgd. Ook hier veronderstellen we dat de capaciteit van het OM – als belaste organisatie met vervolging – afhangt van de omvang van de zaken die ze draaien of aantal verdachten die ze vervolgen.

In tabel 5 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in vervolgingskosten, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de kosten voor vervolging per jaar weergegeven. In de derde kolom staat het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel vervolgingskosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 5: Vermeden kosten vervolging in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	70.408.399			
Eerste jaar na inzet	23.461.449	46.946.951	10%	4.694.695
Tweede jaar na inzet	20.531.317	49.877.082	10%	4.987.708
Derde jaar na inzet	17.643.094	52.765.305	10%	5.276.530
Baten				14.958.934

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 15 miljoen voor deze baat.

A4. Berechting

Ook bij de berechtingskosten veronderstellen we dat deze afhangen van het aantal zaken en/of verdachten. Dit betekent dat de capaciteit van de rechterlijke macht samenhangt met de omvang van gepleegde criminaliteit én het aantal verdachten dat voor de rechter moet verschijnen. Door het vermijden van (herhaling van) strafbaar gedrag, is er ook een aantal vermeden verdachten die nu niet vervolgd hoeft te worden. Dit is van invloed op het aantal verdachten dat voor de rechter moet verschijnen.

In tabel 6 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in berechtingskosten, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de kosten voor berechting per jaar weergegeven. In de derde kolom staat het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel berechtingskosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 6: Vermeden berechtingskosten in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	42.578.731			
Eerste jaar na inzet	14.543.827	28.034.904	10%	2.803.490
Tweede jaar na inzet	12.674.721	29.904.010	10%	2.990.401
Derde jaar na inzet	10.947.636	31.631.095	10%	3.163.110
Baten				8.957.001

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 9 miljoen voor deze baat.

A5. Tenuitvoerlegging

Wanneer een verdachte is veroordeeld voor het plegen van een strafbaar feit, dan dient de opgelegde straf ten uitvoering te worden gebracht. Vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag en de daarmee gepaard gaande vermeden aantal berechtingen, is ook van invloed op het aantal tenuitvoerleggingen. Afhankelijk van het soort straf dat opgelegd wordt, is een organisatie betrokken bij de tenuitvoerlegging. Het gevangeniswezen en forensische zorg zijn de voornaamste uitgevers van dit bedrag.

In tabel 7 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in tenuitvoerleggingskosten, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de kosten voor tenuitvoerlegging van straffen per jaar weergegeven. In de derde kolom staat het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel tenuitvoerleggingskosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 7: Vermeden kosten tenuitvoerlegging in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	443.230.321			
Eerste jaar na inzet	129.332.283	313.898.038	10%	31.389.804
Tweede jaar na inzet	112.890.624	330.339.697	10%	33.033.970
Derde jaar na inzet	98.578.502	344.651.819	10%	34.465.182
Baten				98.888.955

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 99 miljoen voor deze baat.

A6. Ondersteuning verdachte/dader

Wanneer als gevolg van vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag, er minder verdachten en veroordeelden zijn, dan is er ook minder behoefte aan ondersteuning van deze groep. Deze ondersteuning bestaat voornamelijk uit rechtskundige diensten die aan de plegers van strafbare feiten worden verleend.

In tabel 8 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in kosten voor ondersteuning van verdachten/daders, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de kosten voor de ondersteuning van daders of verdachten per jaar weergegeven. In de derde kolom staat het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel kosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 8: Vermeden ondersteuningskosten verdachten en daders in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	104.204.815			
Eerste jaar na inzet	34.355.447	69.849.369	10%	6.984.937
Tweede jaar na inzet	29.770.098	74.434.717	10%	7.443.472
Derde jaar na inzet	25.831.782	78.373.034	10%	7.837.303
Baten				22.265.712

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op € 22 miljoen voor deze baat.

A7. Ondersteuning slachtoffers

Slachtoffers van criminaliteit kunnen ook op ondersteuning rekenen. Verondersteld wordt dat de omvang van deze uitgaven en de capaciteit van betrokken organisaties onder meer afhangen van de omvang van slachtofferschap van criminaliteit en daarmee ook het aantal strafbare feiten dat wordt gepleegd. Vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag is van invloed op het aantal strafbare feiten.

In tabel 9 hieronder is een overzicht te vinden van de veranderingen in kosten voor ondersteuning van slachtoffers, het aandeel van de reclassering en de maatschappelijke baten per jaar. In de tweede kolom staan de kosten voor de ondersteuning van slachtoffers per jaar weergegeven. In de derde kolom staat het verschil tussen de kosten na de start van de reclasseringsinzet en het jaar voorafgaand aan de inzet. Zoals eerder beschreven schrijven we daarvan 10% toe aan de reclassering. In de laatste kolom zie je hoeveel kosten per jaar worden bespaard, voor dit cohort reclassenten.

Tabel 9: Vermeden ondersteuningskosten slachtoffers in € (Contante waarde) (N = 82.958)*

Veiligheidskosten ondersteuning slachtoffers*	Kosten per jaar	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten
Een jaar voor inzet	9.069.757			
Eerste jaar na inzet	2.916.139	6.153.618	10%	615.362
Tweede jaar na inzet	2.471.306	6.598.451	10%	659.845
Derde jaar na inzet	2.099.193	6.970.564	10%	697.056
Baten				1.972.263

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

Gegeven een percentage van 10% voor het aandeel van de reclassering komen we in totaal op circa € 2 miljoen voor deze baat.

B. Schade

Door de inzet van de reclassering, daalt de kans op strafbaar gedrag, waardoor er criminaliteitsgerelateerde kosten worden vermeden. Deze vermeden kosten kunnen worden onderverdeeld in de volgende baten:

B1.1 Vermogensdelicten;

B1.2 Vernielingsdelicten.

Het totaal van de vermeden schade komt uit op een baat van € 6 miljoen per jaar (Zie tabel 10).

Tabel 10: Schade per jaar € (Contante waarde)*

	€
Vermogensdelicten	5.220.235
Vernielingsdelicten	338.721
Totaal	5.558.955

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

B1. Schade

De omvang en/of de ernst van strafbaar gedrag is van invloed op de hiermee gepaard gaande, materiële schade. Vermeden (herhaling van) strafbaar gedrag, leidt tot een reductie van deze schade. Dit betekent dat er minder kosten gemaakt hoeven te worden voor gestolen of vernielde producten zelf en voor de daarbij behorende administratieve werkzaamheden van verzekeringsmaatschappijen.

Om het aantal vermogens- en vernielingsdelicten in kaart te brengen, hebben we net als bij A. *Veiligheidszorg* gebruikt gemaakt van het bestand *Instroomomtab* van het CBS. In onderstaande tekst zal eerst de berekening voor de vermogensdelicten worden beschreven, daarna de berekening voor de vernielingsdelicten.

B1.1 Vermogensdelicten

Kwantificering

Door de reclassenten met een actieve reclasseringsinzet in 2016 worden in de drie jaren na start bij de reclassering 70.714 vermogensdelicten minder gepleegd t.o.v. het jaar voor de start (zie tabel 12). We schatten op dit moment het aandeel van de reclassering op 10%.

Monetarisering

Doordat gestolen goederen al snel tegen 50% van de dagwaarde worden verkocht (Ferwerda *et al.*, 2016), verdampt minstens 50% van de waarde daarvan. Gemiddeld genomen was in de periode 2006-2015 sprake van een jaarlijkse schade van minimaal € 1.330.770.000 door diverse vormen van diefstallen (Choenni *et al.*, 2019). Dit is een onderschatting omdat ten eerste niet alle vormen van diefstal hierin zijn meegenomen en ten tweede het alleen de geregistreerde misdrijven betreft. Hiervoor corrigeren we niet om overschatting van de baat te voorkomen. De helft van de marktwaarde van € 1,33 miljard is gelijk aan € 665 miljoen. In 2016 gaat het om 576.000 geregistreerde vermogensdelicten (Choenni *et al.*, 2019). Hiermee komen we op een raming van € 1155 per vermogensdelict. Groot *et al.* (2007) komt op een raming van € 454 per delict. Vertaald naar 2016 komt dit neer op € 555 per delict. Om overschatting te voorkomen gaan we uit van de laatste waarde.

Hier komen nog de schade en administratiekosten van verzekeringen per delict bij. Deze zijn € 151 voor een particulier op basis van Dubourg & Hamed (2005), gebaseerd op de gemiddelde gerapporteerde kosten voor inbraak, diefstal en beroving en een wisselkoers van 1,41 euro per Britse pond begin 2005 (Wisselkoers-euro, 2022).

Tabel 11: Kosten administratiekosten van verzekeringen per delict op basis van Dubourg & Hamed (2005)

Delict	GBP (2005)	€ (2016)
Beroving	21	38
Inbraak	177	321
Diefstal	52	94
Gemiddeld kosten per delict (€)	83	151

Totaal

Een reductie van 70.714 delicten over drie jaar levert een vermeden waardeverlies van goederen door vermogensdelicten op. Dit komt afgerond neer op € 52 miljoen. We schatten op dit moment het aandeel van de reclassering op 10% wat neerkomt op een baat van € 5 miljoen aan vermeden waardeverlies van goederen (Zie tabel 12).

Tabel 12: Vermeden waardeverlies van goederen* (N = 82.958) (€) (Contante waarde)

	Aantallen vermogens- delicten per jaar	Contante waarde	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten (€)
Een jaar voor inzet	36.945	26.655.666			
Eerste jaar na inzet	15.932	11.241.929	15.413.737	10%	1.541.374
Tweede jaar na inzet	12.999	8.970.511	17.685.155	10%	1.768.515
Derde jaar na inzet	11.190	7.552.209	19.103.457	10%	1.910.346
Baten (€)					5.220.235

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

B1.2 Vernielingsdelicten

Kwantificering

In de drie jaar na de start van het reclasseringsinzet zijn er 8.092 vernielingsdelicten voorkomen (zie tabel 14). Hiervan schrijven we 10% toe aan de reclassering.

Monetarisering

Groot *et al.* (2007) komt hiervoor op een prijskaartje van € 274 per delict wat vertaald naar 2016 neerkomt op € 335 per delict. Hier bovenop komen de administratiekosten van verzekeringen per delict bij. Deze zijn € 65 (prijsspeil 2016) voor een particulier op basis van Dubourg & Hamed (2005), gebaseerd op de gemiddelde gerapporteerde kosten voor inbraak, diefstal en beroving en een wisselkoers van 1,41 euro per Britse pond begin 2005 (Wisselkoers-euro, 2022) (Zie tabel 13).

Tabel 13: Kosten administratiekosten van verzekeringen per delict op basis van Dubourg & Hamed (2005)

Delict	GBP (2005)	€ (2016)
Vernieling	36	65

Totaal

In totaal levert de baat vermeden vernielingsdelicten circa € 300.000 aan vermeden schade en administratiekosten op (Zie tabel 14).

Tabel 14: Waardeverlies door vernieling* (N = 82.958) (€) (Contante waarde)

	Aantallen vernielingsdelicten per jaar	Contante waarde	Verschil met jaar voor inzet	Aandeel reclassering	Baten (€)
Een jaar voor inzet	4.222	1.726.647			
Eerste jaar na inzet	1.715	685.940	1.040.707	10%	104.071
Tweede jaar na inzet	1.518	593.787	1.132.860	10%	113.286
Derde jaar na inzet	1.341	513.008	1.213.639	10%	121.364
Baten (€)					338.721

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

C. Participatie

Door de inzet van de reclassering, groeit het aantal mensen dat een maatschappelijke bijdrage levert via werk, vrijwilligerswerk, deelname aan opleidingen of via werkstraffen. Deze categorie baten bestaat uit de volgende baten:

- C1. Opleidingskosten;
- C2. Vrijwilligerswerk;
- C3. Werk:
 - C3.1 Toeleiding naar werk;
 - C3.2 Via startkwalificatie naar werk;
- C4. Arbeidswaardering:
 - C4.1 Productiviteitswinst door extra onderwijs;
 - C4.2 Productiviteitswinst door minder stress;
- C5. Productie Werkstraffen.

Het totaal van de baten rond participatie komt uit op een baat van € 69 miljoen per jaar (zie tabel 15).

Tabel 15: Participatie € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
C1. Opleidingskosten	-6.183.116
C2. Vrijwilligerswerk	1.835.212
C3. Werk	
C3.1 Toeleiding naar werk	39.968.060
C3.2 Via startkwalificatie naar werk	1.542.443
C4. Arbeidswaardering	
C4.1 Productiviteitswinst door extra onderwijs	1.007.601
C4.2 Productiviteitswinst door minder stress	25.629
C5. Productie Werkstraffen	31.263.400
Baten totaal (€)	69.459.229

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

C1. Opleidingskosten

Door de inzet van de reclassering kunnen reclassenten gemotiveerd worden om een opleiding te starten of voort te zetten. Deze extra opleidingsjaren kosten de maatschappij geld.

Kwantificering

Hoeveel personen er hun opleiding starten, hervatten en/of afronden hebben we bepaald aan de hand van CBS Microdata. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van het bestand *Onderwijsinschrtab*. Hierin staan alle studie inschrijvingen van leerlingen en studenten die door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen bekostigd worden, in de jaren 2001 tot 2018. Er is onderzocht hoeveel reclassenten in het eerste jaar na de start van de reclasseringsinzet met een opleiding zijn gestart of een opleiding hebben hervat. Hiervoor zijn alle opleidingsinschrijvingen van de reclassenten naast elkaar gezet en gekoppeld aan de startdatum van de reclassering. Het aantal inschrijvingen in het eerste jaar na de start van de reclassering, is opgenomen in tabel 16. Wanneer we stellen dat 10% van alle inschrijvingen na start bij de reclassering door de inzet van de reclassering (weer) een opleiding gaat volgen, komt dit neer op 427 personen.

Monetarisering

Gezien het grootste percentage (ongeveer 60%) een MBO opleiding volgt is dat voor nu leidend voor het kostenplaatje. Een jaar extra onderwijs op mbo-niveau kost circa € 14.500 per jaar uitgaande van de totale uitgaven van 7.060 miljoen euro in 2016 over 488.000 studenten gemiddeld over de lesjaren 15/16 en 16/17 voor 2016 (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022a,b).

Totaal

In totaal komt dit neer op circa € 6 miljoen aan extra kosten (negatieve baten) wanneer we uitgaan van één jaar extra gevolgd onderwijs.

Tabel 16: Kosten inschrijvingen studie in € (Contante waarde)

	Totaal
Alle inschrijvingen na start reclassering*	4.274
Aandeel	10%
Kosten per jaar (€)	14.467
Baten (€)	-6.183.116

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Kenmerken van inschrijvingen in diverse onderwijssoorten*.

C2. Vrijwilligerswerk

Door de inzet van de reclassering kunnen reclassenten gemotiveerd en geholpen worden om een vorm van vrijwilligerswerk op te starten waardoor een maatschappelijke bijdrage aan de gemeenschap wordt geleverd.

Kwantificering

Het is op basis van de huidige beschikbare data niet inzichtelijk te maken hoeveel reclassenten starten of vervolgen met vrijwilligerswerk dankzij de inzet van de reclassering. Het CBS heeft echter wel in kaart gebracht hoeveel procent van de bevolking vrijwilligerswerk doet (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020b). Hierdoor weten we dat in 2019 door 46.7% van de bevolking vrijwilligerswerk wordt gedaan. Vrouwen en mannen doen ongeveer even vaak vrijwilligerswerk, namelijk 47.9% (V) versus 45.5% (M). Het percentage mensen dat vrijwilligerswerk doet neemt toe met leeftijd en opleidingsniveau. De reclasseringspopulatie bestaat voor meer dan de helft uit mensen onder de 35 jaar. Gemiddeld besteden Nederlanders 4.5 uur aan vrijwilligerswerk Arts en Riele (2011). De groep 24 tot 34-jarigen is het grootst bij de reclassering, over alle Nederlanders doen in die groep 42.3% vrijwilligerswerk. Wanneer we uitgaan van dat percentage (42.3%) en ervan uitgaan dat reclassenten gemiddeld op een kwart hiervan komen, komen we uit op 10% vrijwilligerswerk door reclassenten. Wanneer we stellen dat circa 10% hiervan dankzij de reclassering is, komen we, uitgaande van de circa 31.000 toezichten op jaarbasis, uit op circa 326 extra personen die vrijwilligerswerk doen. Met circa 4,5 uur vrijwilligerswerk per week komt dit over 52 weken neer op 76.711 uur extra vrijwilligerswerk. Wanneer we aannemen dat mensen dit werk blijven doen en we redelijkerwijs 5 jaar hiervan kunnen toeschrijven aan de reclassering komt dit neer op in totaal 383.555 uur extra vrijwilligerswerk.

Monetarisering

Voor de waarde van tijd gaan we uit van Baarsma *et al.* (2006), die een waarde van € 5 per uur rekent voor een niet werkend persoon. Dit is een fractie minder dan het minimumloon van een 20 jarige in 2016 van 6 per uur (Uitzendburo De werkstudent, 2022).

Totaal

De totale contante waarde van het extra vrijwilligerswerk komt neer op afgerond € 2 miljoen.

C3. Werk

De reclassering speelt in bepaalde gevallen een rol in het (helpen) vinden van werk voor volwassen reclassenten. De reclassenten waar dit bij lukt leveren hierdoor een toegevoegde maatschappelijke waarde doordat zij extra productief zijn gedurende meerdere jaren.

Het totaal voor deze baat C3. *Werk* komt neer op € 42 miljoen bestaande uit:

- C3.1 Toeleiding naar werk: € 39.968.060;
- C3.2 Via startkwalificatie naar werk: € 1.542.443.

C3.1 Toeleiding naar werk

Kwantificering

Om deze veranderingen in kaart te brengen hebben we gebruik gemaakt van het bestand *Spolisbus*. In dit databestand zijn alle gegevens opgenomen over banen en lonen in Nederland over de jaren 2010 tot 2019. We hebben dit bestand gekoppeld aan de reclassenten en de jaren 2016 en verder meegenomen in de analyse. Op basis van deze data zien we dat in de periode tussen 3 maanden na start en 2 jaar na start van de werkzaamheden van de reclassering, het aantal personen met werk groeit met 7.392 personen. Daarbij gaan we er van uit dat iemand pas werk heeft wanneer deze 14

maanden of langer werkt (langer dan een jaarcontract). Wat het aandeel van de reclassering hierin is hebben we geraamd op 10%. Hierbij kan het gaan om reclassenten die (I) eerder werk krijgen dankzij de reclassering of reclassenten die (II) zonder de reclassering helemaal geen werk zouden hebben gehad. Hoe die verdeling over deze twee mogelijkheden is, is niet bekend. Voor nu nemen we aan dat de helft van reclassenten die werken dankzij de inzet van de reclassering een half jaar eerder werken en dat de andere helft anders geen werk zou hebben gehad. Dit levert in totaal (I) circa 370 personen op die eerder werk krijgen en (II) 370 personen die anders geen werk hadden gekregen dankzij de inzet van de reclassering. Voor de personen die anders werk hadden gekregen is het de vraag hoeveel jaar van hun werkzame leven je redelijkerwijs toe kan rekenen aan de reclassering. Hier is er in de berekening gekozen voor een duur van vijf jaar.

Monetarisering

Ten aanzien van het prijskaartje voor werk gaat het ten eerste om vermeden uitvoeringskosten van uitkeringen. Van Geuns *et al.* (2011) geeft aan dat de uitvoeringskosten circa € 2.600 per jaar bedragen (prijspeil 2011). We gaan er verder van uit dat wanneer iemand aan het werk komt en er geen sprake is van verdringing en het brutoloon de waarde van de extra productie betreft. Hierbij gaan wij uit van het minimumloon op 1 januari 2016 van € 1.524 per maand voor iemand die uit de bijstand komt (Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden, 2015). Voor iemand die uit de WW komt geldt een loon gelijk aan 123% van de uitkering (Kok, *et al.*, 2006). Maar om een overschatting te voorkomen gaan we voor nu uit van het minimumloon. Hier moeten nog circa 4% van afgetrokken worden voor werkgeverskosten voor het aantrekken van een extra werknemer (Kok, *et al.*, 2006). Ook zou hiervan het verlies aan vrije tijd vanaf getrokken moeten worden. De waarde van vrije tijd in deze context is niet bekend. De vermeden uitvoeringskosten van uitkeringen samen met de toename in productiviteit komen neer op een waarde van € 20.462 voor 2016 per persoon uitgaande van een verandering van een uitkeringssituatie naar een werksituatie.

Totaal

De contante waarde van de baten ten aanzien van de reclassenten die een half jaar eerder aan het werk komen en de reclassenten die aan het werk komen door de inzet van de reclassering komt daarmee op € 40 miljoen (Zie tabel 17).

Tabel 17: Toeleiding naar werk* (€)

	Totaal
Aantal personen aan het werk	7.392
Aandeel reclassering	10%
Aantal personen eerder aan het werk	370
Waarde half jaar eerder gewerkt (€)	10.231
Aantal personen aan het werk	370
Contante waarde werk over 5 jaar (€)	97.907
Baten (€)	39.968.060

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Banen en lonen op basis van de Polisadministratie*.

C3.2 Via startkwalificatie naar werk

Kwantificering

Verder weten we dat van het aantal jongeren zonder startkwalificatie 38% geen werk heeft (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020c). Terwijl van het aantal jongeren met startkwalificatie maar 11% werkloos is (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020c). Dit is in lijn met Traag en Marie (2011) die aangeven dat werkloosheid voor jongeren zonder startkwalificatie 2,2 keer zo hoog is dan voor jongeren met startkwalificatie.

In onderstaande tabel 18 is het aantal behaalde startkwalificaties, na inzet van de reclassering, opgenomen. Deze aantallen zijn gebaseerd op het verschil tussen het aantal behaalde startkwalificaties in 2016 en het aantal behaalde startkwalificaties in 2019, uit het bestand *hoogst behaalde opleiding* van de CBS Microdata. Hiermee kunnen we een raming maken van het aantal mensen dat op een later moment mogelijk aan het werk komt door het behalen van deze startkwalificatie mede dankzij de inzet van de reclassering. Omdat er mogelijk overlap bestaat tussen tabel 17 *Toeleiding naar werk* en tabel 18 ten aanzien van het aantal extra behaalde startkwalificaties, hebben we er voor gekozen om met de helft van de behaalde startkwalificaties te rekenen. Wanneer we uitgaan van de conservatieve kansvergroting op werkloosheid gevonden door Traag en Marie (2011) en deze projecteren op het percentage van mensen met startkwalificatie van 11% (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020c) zou 13% aan het werk raken na het behalen van een startkwalificatie. Daarvan kennen we 10% toe aan de inzet van de reclassering.

Monetarisering

Deze is analoog aan de werkwijze hierboven voor C3.1 *Toeleiding naar werk*, alleen bepalen we de contante waarde op basis van een periode van 5 jaar die 2 jaar later begint.

Totaal

In totaal levert deze baat afgerond € 2 miljoen op door het werk van de reclassering (Zie tabel 18).

Tabel 18: Werk dankzij extra behaalde startkwalificaties* (€)

	Totaal
Aantal extra behaalde startkwalificaties	2.534
Aan het werk door startkwalificatie	13%
Aandeel	10%
Correctie voor overlap	50%
Aantal aan het werk door startkwalificatie	16
Contante waarde werk over 5 jaar (€) startend in derde jaar na start bij reclassering	93.646
Baten (€)	1.542.443

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Hoogst behaald en hoogst gevolgd opleidingsniveau en opleidingsrichting van de bevolking in Nederland*.

C4. Arbeidswaardering

Door de inzet van de reclassering volgen een aantal reclassenten extra onderwijs waardoor zij een hogere productiviteit per uur leveren, in principe voor de rest van hun werkzame leven. Daarnaast kunnen reclassenten een hogere productiviteit leveren wanneer er sprake is van minder stress.

Het totaal voor deze baat C4. *Arbeidswaardering* komt neer op € 1 miljoen bestaande uit:

- C4.1 Productiviteitswinst door extra onderwijs: € 1.046.847;
- C4.2 Productiviteitswinst door minder stress: € 29.891.

C4.1 Productiviteitswinst door extra onderwijs

Kwantificering

We gaan hiervoor verder met de onder C1. *Opleidingskosten* geraamde 4.274 reclassenten die een opleiding volgen. Dit zijn de personen die zich na de start van de reclasseringsinzet hebben ingeschreven bij een opleiding. Vervolgens hebben we gekeken wie de studie minimaal één studiejaar heeft gevolgd (dus 10 maanden/305 dagen). Dit hebben we gedaan door het verschil tussen de inschrijfdatum studie en uitschrijfdatum studie weer te geven. Het aantal studies die langer dan 10 maanden gevolgd werden betreffen zo'n 2.300 reclassenten.

Monetarisering

Wanneer iemand één studiejaar onderwijs volgt levert dit 5% hoger loon op gedurende de rest van iemands carrière (Cuelenaere *et al.*, 2009). Uitgaande van het minimumloon op 1 januari 2016 van € 1.524 per maand (Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden, 2015) levert dit circa € 900 per jaar per persoon op voor de rest van zijn of haar werkzame leven. We beperken de invloed van de reclassering tot een periode van 5 jaar beginnend in derde jaar na start bij de reclassering. Dit is een aanname die nader te onderzoeken is.

Totaal

In totaal komen we uit op een contante waarde van circa € 1.000.000 aan productiviteitswinst ten gevolge van de inzet van de reclassering (zie tabel 19).

Tabel 19: Productiviteitswinst door extra onderwijs* (€)

	Totaal
Inschrijving na start reclassering voor > 10 maanden	2.303
Aandeel	10%
Contante waarde werk over 5 jaar (€)	4.375
Baten (€)	1.007.601

Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Kenmerken van inschrijvingen in diverse onderwijssoorten*.

C4.2 Productiviteitswinst door minder stress

Kwantificering

Op basis van In 't Veld *et al.* (2016) weten we dat stress rond schulden leidt tot productieverlies. Omgekeerd betekent dit dus dat wanneer schulden worden opgelost dit productiewinst oplevert. In D1. *Schuldenproblematiek* hebben we bepaald dat voor 586 personen een schuldhelpverleningstraject mogelijk is voorkomen. Dit levert voor de personen die werken een bepaalde hoeveelheid vermeden productieverlies op. In 't Veld *et al.* (2016) geeft hiervoor de getallen in de onderstaande tabel 20 als raming. Voor nu gaan we als indicatie uit van 20% aan productieverlies. We weten verder op basis van CBS Microdata gecombineerd met Reclasseringsdata dat circa 25% van de reclassenten inkomen uit werk heeft. Echter is het de vraag in welke mate deze groep overeenkomt met de groep waarvoor schuldhelpverleningstrajecten zijn voorkomen. Voor nu gaan we er van uit dat deze groepen weinig overlap hebben. We stellen deze overlap op 10%, waarmee we uitkomen op een schatting van 2,5% van het aandeel werkzame personen waarvoor sprake is van voorkomen schuldhelpverleningstrajecten.

Tabel 20: Raming productiviteitsverlies ten gevolge van schulden op basis van In 't Veld et al. (2016)

Aandeel geïnterviewde personen	Raming percentage minder productief
De helft	Maximaal 20%
Een kwart	Tussen 20% en 25%
Een kwart	Meer dan 25%

Monetarisering

Voor de waarde van het productieverlies te bepalen gaan we uit van het minimumloon in 2016 van € 1.524 per maand (Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden, 2015). Hierbij gaan we er verder van uit dat er gedurende vijf jaar wordt geprofitteerd van het voorkomen van productieverlies door vermeden stress door opgeloste schuldenproblematiek (zie tabel 21).

Totaal

In totaal levert deze baat een contante waarde van € 30.000 op (zie tabel 21).

Tabel 21: Productiviteitswinst door opgeloste schulden (€)*

	Totaal
Aantal mensen met opgeloste schulden	586
Werkzame personen	3%
Contante waarde vermeden productieverlies over 5 jaren per persoon (€)	17.501
Aandeel reclassering	10%
Baten (€)	25.629

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Banen en lonen op basis van de Polisadministratie*.

C5. Productie werkstraffen

Wanneer een cliënt een werkstraf uitvoert, verricht deze werkzaamheden die een maatschappelijk belang dienen en waarvan de maatschappij profiteert.

Toelichting

De minimale eisen waar een werkstrafproject aan moet voldoen zijn vastgelegd in het 'Besluit Tenuitvoerlegging Taakstraffen' in het Wetboek van Strafrecht. Bij het uitvoeren van werkstraffen mag er volgens die wettelijke criteria geen sprake zijn van verdringing op de reguliere arbeidsmarkt: het te verrichten werk is additioneel.

Kwantificering

De reclassenten die in 2016 bij de reclassering zaten, hebben van 2012 t/m 2019 in totaal 88.216 voltooide werkstraffen opgeleverd. Gemiddeld bestond iedere werkstraf uit 125,7 netto uren (Bron: 3RO, afdeling SIBA uit Integraal Reclassering InformatieSysteem).

Monetarisering

De gemiddelde leeftijd van de reclassenten die een werkstraf uitvoeren ligt ruim boven de 30. Voor de waarde van een gewerkt uur gaan we daarom uit van het minimumloon voor een persoon ouder dan 22 jaar. Voor 2016 bedraagt dit € 1.524,60 wat uitgaande van een werkweek van 40 uur en werkmaand van 173 uur neerkomt op € 8,80 per uur (Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden (2015)).

Totaal

Wanneer we de voltooide werkstraffen vermenigvuldigen met de gemiddelde omvang in uren en het minimumloon met prijspeil 2016 komen we op circa € 98 miljoen (zie tabel 22). Wanneer we de gemaakte uren van niet voltooide werkstraffen (circa 25% van het totaal) zouden meenemen zou toegevoegde waarde op papier met nog een derde toenemen. De becijferde € 98 miljoen beschouwen we als een conservatieve raming van de toegevoegde waarde van de geleverde productie bij werkstraffen.

Tabel 22: Productie werkstraffen (€)

	Totaal
Aantal opdrachten werkstraf voltooid in periode 2012 t/m 2019	88.216
Gemiddeld aantal opgelegde netto-uren werkstraf per opdracht	125,7
Minimumloon (€)	8,8
Baten voor groep bij reclassering in 2016 (€)	97.581.011

Om te bepalen hoe dit zich vertaalt naar jaarbasis kunnen we kijken naar de aantallen werkstraffen in 2016. Toen ging het om 28.263 voltooide werkstraffen per jaar. Dat vertaalt het hierboven genoemde bedrag naar een jaarlijkse baat van € 31 miljoen.

D. Schulden

Reclasseringswerk draagt bij aan het voorkomen en oplossen van problematische schulden, waardoor kosten voor schuldhulp- en dienstverlening worden vermeden. Deze categorie bestaat op dit moment uit 1 baat: D1. Schulden.

Het totaal van de baten rond schulden komt uit op € 700.000 jaar (zie tabel 23).

Tabel 23: Schulden € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
D1. Schulden	721.696
Baten totaal (€)	721.696

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

D1. Schuldenproblematiek

Het werk van de reclassering kan vroegtijdige aanpak van betalingsproblemen en schulden bevorderen. Wanneer de reclassering schulden (eerder) signaleert en/of reclassenten (eerder) doorverwijst naar schulddienstverlening, schuldhulpverlening of (richting) het minnelijke traject, dan leidt dat tot een daling van het aantal schuldsaneringstrajecten (het wettelijke traject).

Kwantificering

Jungmann *et al.* (2014) stellen dat het in de praktijk zo goed als onhaalbaar is om in de schuldhulpverlening te komen voor de gemiddelde cliënt van de verslavingsreclassering vanwege de strenge voorwaarden. Hoe dit zit voor cliënten van de andere twee reclasseringsorganisaties is niet duidelijk. Wel is het beeld dat het voor het merendeel van de cliënten lastig is om in een schuldhulpverleningstraject te komen. Jungmann *et al.* (2014) geven aan dat slechts twee van de 36 ondervraagde gemeenten hun trajecten anders inrichten om de toegang voor reclasseringscliënten te bevorderen. Wanneer we voor nu deze 2 van 36 gemeenten als maat nemen voor het aantal trajecten dat mogelijk start komt dit neer op circa 6% gestarte trajecten voor de cliënten waarbij schulden een groot probleem vormen.

Deze cijfers zijn in lijn met het ruwe beeld uit Scholten (2017) waarbij 38 dossiers zijn onderzocht op de impact van de reclassering in het geval van schulden bij reclassenten. In 26 dossiers was er sprake van schulden. In 16 van deze gevallen is er door de reclassering geen actie in de dossiers gevonden. In 5 dossiers werd aangegeven dat er geen actie is ondernomen omdat er al hulpverleners actief waren met de schulden van de betrokken cliënt. In 5 gevallen is er wel een actie of interventie ingezet. Hierbij ging het om:

- 3 keer treffen van een betalingsregeling;
- 1 keer begeleiding naar schuldhulpverlening en aanmelding bewindvoering;
- 1 keer ondersteunen en controleren hoe de cliënt met de financiën om gaat;
- 2 keer wordt de Module Budgetteren genoemd, maar beide keren komt dit niet succesvol van de grond.

Op basis van deze uitkomsten lijkt de reclassering bij slechts enkele procenten van de problematische schulden een rol te spelen in de toeleiding naar de schuldhulpverlening. Voor nu gaan we uit van het laagste getal op basis van Scholten (2017). Dit betekent dat we aannemen dat vanuit de reclassering 4% van cliënten met problematische schulden naar de schuldhulpverlening wordt doorverwezen.

Met behulp van CBS-data kan de begeleiding naar schuldhulpverlening en aanmelding bij bewindvoering verder worden uitgewerkt voor de onderzoekspopulatie. Van de 83.794 reclassenten staan 5.349 unieke personen geregistreerd in de WSNP-bestanden. De startdatum van de reclasseringsinzet is toegevoegd aan de gegevens en vervolgens is onderzocht hoeveel trajecten starten na de inzet van de reclassering. In het jaar na de start van de reclasseringsinzet starten er 286 WSNP schuldhulptrajecten. We hebben vooralsnog geen zicht op MSNP (minnelijk) trajecten en andere vormen van schuldhulpverlening. Dit is nader te onderzoeken.

Op basis van RISc/C gegevens blijkt dat 46% van de SVG-reclassenten, 24% van de reclassenten van Reclassering Nederland en 24% van de reclassenten van het Leger des Heils problematische schulden heeft (Jungmann *et al.*, 2014). Dit betreft circa 24 duizend personen. Wanneer we er van uitgaan dat 4% van de reclassenten met problematische schulden wordt doorverwezen naar een vorm van schuldhulpverlening (Scholten, 2017), spreken we over 915 reclassenten. Naar schatting slaagt vervolgens 64% (Nederlandse Vereniging voor Schuldhulpverlening en Sociaal Bankieren (NVVK), 2017). Dit levert een preventie van 586 schuldhulpverleningstrajecten per jaar op, waarbij we aannemen dat het aandeel van de reclassering 10% is.

Monetarisering

Gemiddelde kosten van een schuldhulpverleningstraject worden geschat op € 11.023 per traject op basis van de door Aarts *et al.* (2011) en In 't Veld *et al.* (2016) benoemde kostenposten bij schuldensituaties.

Totaal

In totaal levert een tijdige doorverwijzing van reclassenten door de reclassering een besparing op van € 700.000.

E. Wonen

Reclasseringswerk draagt bij aan het voorkomen van woningontruiming, executieverkoop en dakloosheid, waardoor op korte termijn kosten worden gemaakt en op lange termijn kosten worden vermeden. Deze categorie baten bestaat uit de volgende baten:

E1. Huisuitzetting;

E2. Maatschappelijke opvang:

- E2.1 Voorkomen maatschappelijke opvang door voorkomen recidive;
- E2.2 Voorkomen huisuitzettingen;
- E2.3 Extra toeleiding naar maatschappelijke opvang.

Het totaal van de baten rond wonen komt uit op afgerond € 3 miljoen per jaar (zie tabel 24).

Tabel 24: Wonen € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
E1. Huisuitzetting	57.151
E2. Maatschappelijke opvang	
E2.1 Voorkomen maatschappelijke opvang door voorkomen recidive	5.019.980
E2.2 Voorkomen huisuitzettingen	911.653
E2.3 Extra toeleiding naar maatschappelijke opvang	-3.255.905
Baten totaal (€)	2.732.879

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

E1. Huisuitzetting

Het werk van de reclassering kan vroegtijdige aanpak van betalingsproblemen en schulden bevorderen. Wanneer de reclassering schulden (eerder) signaleert en reclassenten (eerder) doorverwijst naar schuldhulpverlening, dan leidt dat tot een daling van (1) het aantal executieverkopen (eigendom) en (2) het aantal woningontruiming (huur).

Kwantificering

Het aantal vermeden schuldhulpverleningstrajecten gecorrigeerd voor het aandeel van de reclassering is onder *D1. Schuldenproblematiek* geraamd op 58,6. Wanneer we vervolgens uitgaan van de 8% succeskans van een traject (Van Geuns *et al.*, 2011), komen we uit bij circa 4,6 vermeden huisuitzettingen.

Monetarisering.

Baan *et al.* (2010) meldt een totaalbedrag van € 10.000 voor de kosten van een huisuitzetting. Daarnaast moeten er ook kosten gemaakt worden voor afsluiting van gas en elektra. Van Geuns *et al.* (2011) rapporteert hiervoor een bedrag van € 790. Teruggerekend naar 2016 komt dit neer op € 12.311.

Totaal

In totaal levert dit een baat op van € 60.000 per jaar.

E2. Maatschappelijke opvang

Door de inzet van de reclassering is er (1) een vermindering in recidive en daarmee detentie, (2) een verbetering in risicofactoren voor dakloosheid en zijn er (3) directe acties op het vlak van wonen waardoor er kosten van maatschappelijke opvang vermeden worden. Tegelijkertijd zal de reclassering haar reclassenten (4) ook doorverwijzen naar de maatschappelijke opvang, wanneer zij merken dat reguliere huisvesting geen haalbaar doel is en dakloosheid een risico vormt wat zorgt voor (kosten voor) maatschappelijke opvang.

Het totaal voor deze baat *E2. Maatschappelijke opvang* komt neer op € 3 miljoen aan baten per jaar bestaande uit:

- E2.1 Voorkomen maatschappelijke opvang door voorkomen recidive: € 5.019.980;
- E2.2 Voorkomen huisuitzettingen: € 911.653;
- E2.3 Extra toeleiding naar maatschappelijke opvang: € -3.255.905.

E2.1 Voorkomen maatschappelijke opvang door voorkomen recidive

Kwantificering

Van alle personen die uit detentie komen ontvangen 28.838 personen nazorg (Boschman, Teerlink & Weijters, 2020). Op basis van REPRIS cijfers van het WODC (2022) weten we dat de tweejarige geobserveerde vrijheidsstrafrecidive van het cohort 2016 ex-ondertoezichtgestelden 16% is. Dus 16% van de ex-ondertoezichtgestelden pleegt binnen twee jaar na het einde van de toezichtsperiode een nieuw delict waarvoor een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf is opgelegd. Deze gaan dus naar de gevangenis. Bij de ex-werkgestraften is dit 10%. Voor een periode van drie jaar liggen deze percentages op respectievelijk 18% en 12%. Het gaat hierbij om een onderschatting omdat de recidive tijdens toezicht die leidt tot omzetting van toezicht naar een gevangenisstraf niet is meegenomen. Wanneer we uitgaan van de meest conservatieve raming, gaan we uit van het hoogste percentage van 18%. Omdat dit een onderschatting betreft nemen we om een overschatting van de baat te voorkomen het dubbele. Hierdoor komen we op een theoretische percentage van voorkomen recidive van 64%. Daarvan gaat mogelijk 7% vanuit detentie in een maatschappelijke opvang wonen (Van den Braak *et al.*, 2003). Dat betekent dat 1.292 personen niet (opnieuw) in maatschappelijke opvang belanden na een nieuwe detentie. Hiervan schrijven we 10% toe aan de inzet van de reclassering, hiermee komen we uit op circa 129 gevallen van voorkomen maatschappelijke opvang.

Monetarisering

Volgens Bogman en Van Summeren (2010) komen de kosten van maatschappelijke opvang per persoon neer op € 53.000 per jaar. Hoven en Moolhuizen (2007) en Baan *et al.* (2010) geven een kostenplaatje van € 35.000 minus € 6.000 eigen bijdrage (beide per jaar; prijspeil 2004). Dit bedrag komt overeen met de Bogman en Van Summeren (2010) genoemde kosten van *het verblijf*, namelijk € 34.000 per jaar. Bogman en Van Summeren berekenen hiernaast ook nog kosten voor de begeleiding van de maatschappelijke opvang (€ 7.000) en voor begeleid wonen (€ 12.000). Voor het prijskaartje van maatschappelijke opvang gaan we voor nu uit van alleen de kosten van maatschappelijke opvang van € 34.000 per jaar voor een jaar om overschatting te voorkomen. Gecorrigeerd voor 2016 komt dit neer op € 38.856.

Totaal

In totaal komt het voorkomen van maatschappelijke opvang door voorkomen recidive neer op een baat van afgerond € 5.000.000 op jaarbasis.

E2.2 Voorkomen huisuitzettingen

Kwantificering

Van de mensen die uit detentie komen weten we dat 7% in maatschappelijke opvang komt (Van den Braak *et al.*, 2003). Wanneer we aannemen dat voor de gehele populatie van 83.794 personen dit percentage circa de helft is (dus 3,5%, 2.932 personen). Analooq aan E1. Huisuitzetting gaat we uit van een 8% kans dat iemand met succes geholpen wordt (Van Geuns *et al.*, 2011) aan een ander onderkomen komen we op 235 personen. Hiervan schatten we het aandeel van het werk van de reclassering op 10% in.

Monetarisering

Volgens Bogman en Van Summeren (2010) komen de kosten van maatschappelijke opvang per persoon neer op € 53.000 per jaar. Hoven en Moolhuizen (2007) en Baan *et al.* (2010) geven een kostenplaatje van € 35.000 minus € 6.000 eigen bijdrage (beide per jaar; prijspeil 2004). Dit bedrag komt overeen met de Bogman en Van Summeren (2010) genoemde kosten van *het verblijf*, namelijk € 34.000 per jaar. Bogman en Van Summeren berekenen hiernaast ook nog kosten voor de begeleiding van de maatschappelijke opvang (€ 7.000) en voor begeleid wonen (€ 12.000). Voor het prijskaartje van maatschappelijke opvang gaan we voor nu uit van alleen de kosten van maatschappelijke opvang van € 34.000 per jaar voor een jaar om overschatting te voorkomen. Gecorrigeerd voor 2016 komt dit neer op € 38.856.

Totaal

In totaal komt het voorkomen van huisuitzettingen neer op een baat van circa € 900.000 op jaarbasis.

E2.3 Extra toeleiding naar maatschappelijke opvang

Kwantificering

Ongeveer 1% van de reclassenten van de SVG wordt doorverwezen naar de maatschappelijke opvang (Broekhuizen & Van Wonderen, 2014). Wanneer we dit percentage extrapoleren over de drie reclasseringsorganisaties gaat het om circa 838 reclassenten die jaarlijks doorverwezen worden. Wanneer we aannemen dat 10% komt door de inzet van de reclassering komen we uit op ongeveer 84 meer reclassenten bij de maatschappelijke opvang door inzet van de reclassering.

Monetarisering

Volgens Bogman en Van Summeren (2010) komen de kosten van maatschappelijke opvang per persoon neer op € 53.000 per jaar. Hoven en Moolhuizen (2007) en Baan *et al.* (2010) geven een kostenplaatje van € 35.000 minus € 6.000 eigen bijdrage (beide per jaar; prijspeil 2004). Dit bedrag komt overeen met de Bogman en Van Summeren (2010) genoemde kosten van *het verblijf*, namelijk € 34.000 per jaar. Bogman en Van Summeren berekenen hiernaast ook nog kosten voor de begeleiding van de maatschappelijke opvang (€ 7.000) en voor begeleid wonen (€ 12.000). Voor het prijskaartje van maatschappelijke opvang gaan we voor nu uit van alleen de kosten van maatschappelijke opvang van € 34.000 per jaar voor een jaar om overschatting te voorkomen. Gecorrigeerd voor 2016 komt dit neer op € 38.856.

Totaal

In totaal komt de extra toeleiding naar maatschappelijke opvang neer op circa € 3.300.000 aan extra kosten op jaarbasis.

F. Gezondheid

Reclasseringswerk draagt bij aan het voorkomen, signaleren en behandelen van geestelijke en fysieke problematiek, waardoor op korte termijn extra gezondheidszorgkosten worden gemaakt en op lange termijn gezondheidszorgkosten worden vermeden. Deze categorie baten bestaat uit de volgende baten:

- F1. Fysieke gezondheid:
 - F1.1 Veranderingen gezondheidszorgkosten door verslaving;
 - F1.2 Minder gezondheidskosten door minder detentie;
 - F1.3 Minder gezondheidskosten door gezondere cliënt door beweging;
- F2. Geestelijke gezondheid.

De baat gezondheid kunnen we nog niet volledig kwantificeren aan de hand van CBS Microdata. In de CBS omgeving hebben we toegang tot verschillende aan zorg gerelateerde bestanden, zoals de totale vergoedingen uit de basisverzekering en de DBC-vergoedingen. We zien echter dat veel reclassenten uit de door ons gekozen periode niet in het bestand voorkomen. Dit komt onder andere door leeftijd (personen jonger dan 18 jaar staan niet in het bestand) en door bijvoorbeeld detentieperioden. Gedurende een detentiefase worden de gezondheidskosten niet door de reguliere verzekeraar vergoed, maar valt men onder een collectieve, door het Ministerie van Justitie en Veiligheid afgesloten zorgverzekering.

Om toch een indicatie te kunnen geven van de mogelijke omvang van deze baat, ramen we de baat voor nu aan de hand van een aantal eenvoudige kengetallen voortkomend uit veel voorkomende fysieke en psychische problematiek. Hierbij ligt de nadruk op de voorkomen zorgkosten als indicatieve baat.

Het totaal van de baten rond gezondheid komt uit op een baat van € 23.000.000 per jaar (zie tabel 25).

Tabel 25: Gezondheid € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
F1. Fysieke gezondheid	
F1.1 Veranderingen gezondheidszorgkosten door verslaving	-9.564
F1.2 Minder gezondheidskosten door minder detentie	PM
F1.3 Minder gezondheidskosten door gezondere cliënt door beweging	479.183
F2. Geestelijke gezondheid	22.705.494
Baten totaal (€)	23.175.113

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

F1. Fysieke gezondheid

De aanpak van somatische gezondheidsproblemen bij reclassenten kan op korte termijn gepaard gaan met extra gezondheidskosten door (vroegtijdige) verwijzing naar eerstelijns gezondheidszorg bij fysieke klachten. Op lange termijn vermoeden wij dat de inzet van de reclassering kan leiden tot een verbeterde prognose als gevolg van tijdig ingezette behandeling en secundaire of tertiaire preventie, dit kan leiden tot vermindering in gezondheidskosten voor reclassenten.

Zo zijn er in de internationale literatuur sterke aanwijzingen dat morbiditeit voorkomend uit infectieziekten als Hepatitis B en C, Tuberculose, cardiovasculaire- en respiratoire ziekten gemiddeld 13-51% hoger ligt bij verslavingsproblematiek, gevangen en daklozen, t.o.v. van de algemene populatie (Aldridge *et al.*, 2018). We gaan er van uit dat leefstijlgerichte interventies, monitoring en vroegtijdige toewijzing naar eerstelijns gezondheidszorg door reclasseringswerkers en inzet van vrijwilligers in dak- en thuislozencentra impact hebben op het verloop en de prognose van bovenstaande gezondheidsproblemen en daarmee van invloed is op de zorgkosten. De complexiteit van deze baat is echter minder eenduidig te beschrijven dan aanvankelijk werd ingeschat waardoor onderstaande ramingen voor enkele van hierboven genoemde fysieke gezondheidsproblemen slechts indicatief dienen te worden geïnterpreteerd totdat een meer diepgaande analyse een scherper en reëler beeld oplevert.

Het totaal voor de baten rond de *F1. Fysieke gezondheid* komt neer op circa € 500.000 bestaande uit:

- F1.1 Veranderingen gezondheidszorgkosten door verslaving: € -9.564;
- F1.2 Minder gezondheidskosten door minder detentie: PM;
- F1.3 Minder gezondheidskosten door gezondere cliënt door beweging: € 479.183.

F1.1 Veranderingen gezondheidszorgkosten door verslaving

Alcohol- en drugsverslaving is een veel voorkomend wereldwijd gezondheidsprobleem onder de gedetineerden en onder toezicht staanden (Baranyi *et al.*, 2022; Sirdifield *et al.*, 2020). Geschat wordt dat het bij alcoholverslaving gaat om 24% van de gedetineerden uit Noord-Amerika, Europa (waaronder Nederland) en Oceanië (man/vrouw verhouding: 26/20%) en bij drugsverslaving om 40,7% (man/vrouw verhouding: 30/51%) waarbij rekening moet worden gehouden met de hoge heterogeniteit van de onderzoekspopulatie (Fazel *et al.*, 2017).

Kwantificering

Op basis van reclasseringsdata weten we dat 15% van de 31.276 in 2016 lopende toezichten een drugs- en/of alcoholverbod heeft als bijzondere voorwaarde. Dit komt neer op 4.691 personen waar actie te verwachten is vanuit de reclassering ten aanzien van alcohol en drugs. We weten niet precies hoe de verdeling is en of er overlap is, maar gaan er voor nu van uit dat de helft van de verwachte acties alcohol betreffen en de andere helft van acties gericht is op drugs.

Ten aanzien van het aantal personen waar acties succesvol bij zijn geweest gaat het vooralsnog om 352 personen met een alcoholverslaving (succespercentage van 15% (Moos & Moos, 2006)) en 586 met een drugsverslaving (succespercentage van 25% (Schumacher *et al.*, 2007)).

De verandering op lange termijn kunnen we op dit moment voor de gekozen groep niet objectief bepalen op basis van data, maar alleen ramen. De door de inzet van de reclassering geleverde zorg (bijvoorbeeld door doorverwijzing) zorgt mogelijk in eerste instantie voor meer gezondheidskosten, maar door het voorkomen van continuatie van de problematiek zijn er uiteindelijk jaarlijks minder gezondheidskosten te verwachten. Voor nu gaan we er van uit dat de geraamde kosten voor de zorg in het eerste jaar na start bij de reclassering in geval van succes in de jaren daarna vermeden worden. De eerste vijf jaar na succes rekenen we derhalve toe aan de reclassering.

Monetarisering

Het RIVM berekende in 2016 voor de Nederlandse situatie hoe hoog de zorgkosten naar aanleiding van alcoholgebruik in 2013 waren (De Wit *et al.*, 2016). Zij komen op een schatting van 400-450 miljoen uit. Zij benoemen verder dat in Nederland circa 10% als zware drinker kan worden gezien wat neerkomt op 1,7 miljoen personen. KPMG rekent met 1,1 miljoen probleemdrinkers (Bron: Verslavingszorg in beeld – alcohol en drugs, Zorginstituut Nederland 2014). Voor gemiddeld € 425 miljoen en gemiddeld 1,4 miljoen personen komt dit gemiddeld neer op € 318 per persoon aan gezondheidskosten door alcoholmisbruik als eerste schatting. De kosten ten gevolge van het gebruik van andere middelen, zoals drugs, zijn niet goed in beeld. We gaan er voorlopig vanuit dat de kosten vergelijkbaar zijn. De kosten van interventies naast de inzet van de reclassering zijn nog nader te specificeren. Voor nu gaan we uit van het gemiddelde bedrag aan gezondheidskosten, waarbij wij ons realiseren dat dit voor een gedeelte van de reclassenten een onderschatting is en voor anderen een overschatting. Het aandeel in de baat van de reclassering wordt gesteld op 10%.

Totaal

Per saldo komen we op een baat die break even lijkt te spelen. De kosten die extra worden gemaakt door inzet van de reclassering voor de gehele populatie lijken overeen te komen met de vermeden gezondheidskosten. Nader onderzoek naar de inhoud van de daadwerkelijke inzet van reclassering, de prognose van ziektebeelden en vermeden ziektekosten over tijd zullen moeten uitwijzen of dit zo blijft.

F1.2 Minder gezondheidskosten door minder detentie

Door de inzet van reclassering wordt detentie voorkomen en daarmee worden mogelijk fysieke gezondheidskosten voorkomen. Een totaalbeeld hiervan ontbreekt nog. Maar denkbaar zijn het bijdragen aan voorkoming van gevallen van open TBC en dragerschap van Hepatitis-B en C (Larney *et al.*, 2013; Falla *et al.*, 2018; Salari *et al.*, 2022), slaapproblemen (Dewa *et al.*, 2015) en gewichtstoename met daaraan geassocieerde cardiovasculaire aandoeningen door toegenomen inactiviteit (Gebremariam *et al.*, 2018; Bondolfi *et al.*, 2020; Papa *et al.*, 2021). Voor nu verwachten we dat deze baten klein zijn ten opzichte van de andere baten. Vervolgonderzoek is noodzakelijk om dit te toetsen.

F1.3 Minder gezondheidskosten door gezondere cliënt door beweging

47,6% van de algemene Nederlandse populatie (waarvan 13,6 % morbide obesitas op de peildatum: 2016) heeft overgewicht (stats.oecd.org, geraadpleegd op 28-20-2022). De onder reclasseringstoezicht vallende populatie heeft hierin een verhoogd risico tot gewicht gerelateerde gezondheidsproblemen. Zo stelt Gebremariam *et al.* (2018) vast dat in detentie het gewicht gemiddeld 195 (95% CI 63,5, 326,5) gram/per week toeneemt. Het is verder denkbaar dat werkstraffen leiden tot meer activering bij reclassenten en daarmee een preventieve invloed uitoefent op het beperken van aan inactiviteit geassocieerde aandoeningen (Papa *et al.*, 2021).

Kwantificering

Het is op dit moment niet bekend hoe vaak reclassenten een bij de reclassering belegde werkstraf krijgen die een component van bewegen bevatten en in hoeverre dit hun fysieke gezondheid positief beïnvloedt. Een voorbeeld betreft de werkstraf bij Staatsbosbeheer. In 2016 zijn er 28.263 werkstraffen succesvol voltooid. Ter indicatie, als we aannemen dat het bij 20% om een straf gaat waarbij men veel beweging krijgt waarvan we schatten dat 1% van hen structureel meer blijft bewegen na deze straf, dan zou het gaan om 56 personen waarbij we een structurele verbetering in het beweeggedrag verwachten.

Omdat we niet weten in hoeverre de werkstraf tot veel beweging leidt (dit hangt af van de duur van de werkstraf en de grootte van de bewegingscomponent), nemen we het laagste aandeel reductie gerapporteerd door Ecorys (2017) en delen dat door twee (voor de helft die al bewoog) (zie tabel 26).

Monetarisering

Voor het prijskaartje voor de reductie van zorgkosten baseren we ons op Ecorys (2017). Dit levert op basis van kengetallen voor kosten en prevalentie van Ecorys (2017) per cliënt gemiddeld € 8.668 aan bespaarde zorgkosten als indicatief prijskaartje per persoon waarvoor een structurele verbetering in beweging te verwachten is (zie tabel 26).

Tabel 26: Zorg gezondheidsklachten en reductie kosten (€) per persoon door bewegen op basis van Ecorys (2017)

Ziekte	% reductie (Ecorys, 2017)	(Minimale) reductie %	Kosten per persoon (totale kosten (€)/ prevalentie)	Reductie %* kosten per person (€)
Coronaire hartziekten	4-10	2	2.624	52
Beroerte	3-27	1,5	8.525	128
Osteoporose	14-27	7	700	49
Diabetes	11-58	5,5	16.789	923
Darmkanker	4-50	2	37.538	751
Borstkanker	4-10	2	40.941	819
Depressie	21-56	10,5	2.557	268
Dementie	21-52	10,5	54.068	5.677
Gewogen gemiddelde (€)				8.668

Totaal

Het totaal dat indicatief aan zorgkosten zou worden bespaard op jaarbasis wordt hiermee geschat op € 500.000.

F2. Geestelijke gezondheid

De aanpak van psychische problematiek bij reclassenten kan op korte termijn gepaard gaan met extra gezondheidskosten door (vroegtijdige) verwijzing naar zorg. Op lange termijn vermoeden wij dat de inzet van de reclassering kan leiden tot een vermindering in gezondheidskosten voor reclassenten door een verbeterde prognose als gevolg van tijdig ingezette behandeling.

De mentale problematiek onder de hier gehanteerde doelgroep blijkt uit internationale literatuur verdeeld in psychotische en schizofreniespectrum-, persoonlijkheid-, en angst en stemming- en dwangstoornissen al dan niet met co-morbide alcohol- of drugsverslavingsproblematiek, waarbij de gemiddelde prevalentie door de hoge heterogeniteit van de populatie nog moet worden gewogen in een nadere analyse (Sirdifield, 2012; Baranyi *et al.*, 2022). Mentale gezondheidsklachten veroorzaakt door psychiatrische stoornissen en psychosociale problematiek is verantwoordelijk voor een hogere morbiditeit bij de doelpopulatie dan de algemene bevolking waarbij zij ook minder adequate hulp ontvangen waardoor zij een hoger risico lopen tot suïcide, automutilatie, geweld en slachtoffer van geweld te worden (Fazel *et al.*, 2016; Sirdifield *et al.*, 2020).

Er is enige evidentie voor de positieve invloed van de werkrelatie en inzet van interventies tussen reclasseringswerkers en de doelpopulatie bij voorkoming van de gevolgen van onveilig seksueel verkeer (Green *et al.*, 2013). Hierdoor gaan we er vanuit dat de door inzet op gezondheidsbevordering van de reclassering de mentale gezondheidskosten op korte termijn weliswaar zullen stijgen, maar de vroegtijdige verwijzing naar adequate behandeling escalatie of psychiatrische decompensatie voorkomt waardoor oplopende kosten op langere termijn worden vermeden. We gaan er bovendien vanuit dat de vroegtijdige interventies van de reclassering uiteindelijk tot een betere prognose om deel te nemen inclusief een lagere kans op recidive.

Uit een eenvoudige analyse lijken mogelijke baten door vermeden psychische gezondheidskosten door vermeden detentie klein te zijn. Deze laten we voor nu daarom weg. Wel is het interessant om dit aspect in een later stadium te controleren aan de hand van bestaande data.

Net zoals de bovenstaande baten van vermeden lichamelijke gezondheidsproblemen, blijkt deze baat complexer te analyseren dan aanvankelijk ingeschat. Om deze reden geven we hier slechts een eerste analyse weer die komend jaar nader onderbouwd wordt.

Kwantificering

We weten op basis van reclasseringsdata dat van de 31.276 toezichten er 63% een behandelverplichting als bijzondere voorwaarde heeft als en bij 14% er een bijzondere voorwaarde ten aanzien van de opname in een zorginstelling van toepassing is. Of dit ook daadwerkelijk gebeurt is niet bekend. Ten aanzien van hoeveel procent effectief behandeld wordt gaan we uit van een percentage van 40% in lijn met effecten gerapporteerd in studies zoals Fekadu *et al.* (2008), Menezes *et al.* (2006) en Hegarty *et al.* (1994). Per saldo komt dit neer op 7.882 reclassenten met een geslaagde behandelverplichting en 1.751 personen met een opname in zorginstelling met beoogd effect. Hierbij gaan we er voor nu van een gemiddeld traject uit bestaande een behandeling van een jaar. De behaalde effecten rekenen we over een periode van vijf jaar toe aan de reclassering. Deze aannamen zijn ruw en nader te onderzoeken. Het aandeel van de reclassering hierin schatten we net als bij de andere baten op 10%.

Monetarisering

Wij zijn hierbij uitgegaan van de hogere prevalentie van non-affectieve psychotische aandoeningen en schizofrenie, depressie en persoonlijkheidsproblematiek ten opzichte van andere stoornissen aangetoond in Internationale literatuur (Baranyi *et al.*, 2022; Sidifiel, 2012). Een scriptie van Tummers (2017) naar de RISc uitslagen van SVG-cliënten laat zien dat bij 6% een psychotische stoornis of schizofrenie, bij 3,5% een stemmingsstoornis (zoals depressie) en 17% een antisociale persoonlijkheidsstoornis of psychopathie is gediagnosticeerd.

De zorgkosten voor schizofrenie bedragen op jaarbasis volgens Vzinfo (2022) € 1,4 miljard. Er zijn ruim 50.000 personen geregistreerd bij de huisarts met de diagnose schizofrenie. Een raming en waarschijnlijk onderschatting op basis van de gemiddelde kosten betreft daarmee circa € 28.000 per persoon.

De zorgkosten naar aanleiding van een depressie zijn in totaal € 1,6 miljard in 2015 (Nuijen *et al.*, 2017). Hierbij ging het om 546.500 personen (Nuijen *et al.*, 2017) met een depressie. Een raming en waarschijnlijk onderschatting op basis van de gemiddelde kosten betreft daarmee € 2.928 per persoon.

Een deeltijdbehandeling 2^e lijn GGZ kost € 8.000 per behandeling (Effectencalculator, 2018). Voor nu hanteren we dit bedrag als prijskaartje voor een antisociale-persoonlijkheidsstoornis (PS) in de GGZ.

Voor het prijskaartje van een behandelverplichting gaan we uit van het gewogen gemiddelde gegeven de prevalentie gerapporteerd door (Tummers, 2017) van de kosten van depressie en antisociale persoonlijkheidsstoornis neerkomend op € 6.996 per persoon. Voor het prijskaartje van de opname in een zorginstelling hanteren we het prijskaartje voor schizofrenie voor nu als raming van € 28.000.

Totaal

Op korte termijn worden er voor € 26 miljoen aan kosten gemaakt die op termijn circa € 49 miljoen opleveren, mede dankzij de inzet van de reclassering. Voor nu lijkt deze baat rond reclassenten € 23.000.000 op te leveren.

G. Kwaliteit van leven

De inzet van de reclassering draagt bij aan de kwaliteit van leven van de cliënt, (vermeden) slachtoffers en maatschappij als geheel. Deze baatcategorie bestaat op dit moment uit de baat:

- G1. Waardering kwaliteit van leven.

Het totaal van de baten rond kwaliteit van leven is nog onbekend en nader te bepalen (zie tabel 27).

Tabel 27: Kwaliteit van leven € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
G1. Waardering kwaliteit van leven	PM
Baten totaal (€)	PM

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

G1. Waardering kwaliteit van leven

Door de inzet van de reclassering wordt de kwaliteit van leven van verschillende groepen in de samenleving beïnvloed. Het betreft een niet financiële baat waarbij het in de basis gaat om de vraag welke waarde de maatschappij toekent aan een prettiger leven voor verschillende stakeholders (inclusief de maatschappij zelf). Hierbij onderscheiden wij de volgende stakeholders:

- de reclassent en het sociale netwerk van de reclassent;
- het (vermeden) slachtoffer en het sociale netwerk van het (vermeden) slachtoffer;
- én indirect de maatschappij als geheel.

Hoeveel de maatschappij overheeft om de tevredenheid van de reclassent en zijn of haar omgeving te verbeteren is onbekend. Er zijn geen onderzoeksresultaten beschikbaar om hier een passende inschatting voor te maken. Het is ook onbekend wat de maatschappij overheeft voor het welbevinden van (vermeden) slachtoffers en hun directe omgeving. Ook hier zijn geen onderzoeksresultaten voor beschikbaar.

De tevredenheid met het leven wordt jaarlijks gemeten door het CBS. Door te kijken naar de tevredenheid van reclassenten voordat ze in aanraking zijn geweest met de reclassering en te kijken naar de tevredenheid nadat een reclassent in aanraking is geweest kan worden gekeken of, en in welke mate, de tevredenheid is toegenomen. Dit geldt ook voor het huishouden en mogelijk het sociale netwerk van de reclassent. Op dit moment is hier nog geen analyse van gedaan. Ten aanzien van slachtoffers is het van belang te bepalen wat de mate van verandering is in kwaliteit van leven en voor hoeveel mensen dit geldt. Ook dit is nader te onderzoeken.

Het ontbreken van goede prijskaartjes voor de waardering van de toename van welbevinden maakt het lastig om deze baat te kwantificeren. Maar we verwachten dat deze baat klein zal zijn ten opzichte van de andere baten. Daarom besteden we hier voor nu geen verdere aandacht aan, behalve het benoemen van deze baat voor de volledigheid.

H. Vertrouwen

De inzet van de reclassering draagt bij aan het vertrouwen in het rechtssysteem, wat een positief effect heeft op het economische vertrouwen wat economische groei stimuleert. Deze baatcategorie bestaat op dit moment uit het de baat:

- H1. Vertrouwen in het rechtssysteem.

De baten rond het vertrouwen komen in totaal neer op € 71.000.000 per jaar (zie tabel 28).

Tabel 28: Vertrouwen € (Contante waarde) per jaar*

	Baten
H1. Vertrouwen in het rechtssysteem	70.837.700
Baten totaal (€)	70.837.700

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

H1. Vertrouwen in het rechtssysteem

De reclassering is een onderdeel van het rechtssysteem. Een goed functionerend rechtssysteem is noodzakelijk voor het vertrouwen van de samenleving. De reclassering draagt door het uitvoeren van haar werkzaamheden bij aan het vertrouwen in het rechtssysteem en het institutioneel vertrouwen in de samenleving. Uitgaande van het doel van de reclassering zou het vertrouwen in de samenleving minder groot zijn zonder de reclassering. Door verdachten en/of veroordeelden op een goede manier te begeleiden om zo te voorkomen dat ze opnieuw in de fout gaan wordt er gewerkt aan het vertrouwen in de samenleving en aan het vertrouwen in het rechtssysteem.

Doordat de reclassering verder zijn taken consequent uitvoert en voldoet aan de verwachtingen van de maatschappij, draagt deze zo bij aan het vertrouwen in het rechtssysteem. Een toename in het vertrouwen in het rechtssysteem heeft een positieve invloed op het economische vertrouwen en versterkt daarmee de economische groei.

Vertrouwen van de reclassent (positief en negatief)

Naast vertrouwen in het rechtssysteem is vertrouwen ook noodzakelijk als effect (en werkzaam mechanisme) in de relatie tussen de reclassent en werker (zie figuur 2 onder veranderingen reclassent). Door de werkzaamheden van de reclassering wordt het sociale vertrouwen van de reclassenten in de reclassering positief beïnvloed. De toename aan sociale vertrouwen draagt bij aan het succesvol terugkeren in de samenleving, wat een positief effect is voor de maatschappij.

Sociaal vertrouwen wordt vaak gezien als een indicator voor sociale cohesie en tevens als een indicator voor het concreet functioneren van een samenleving. Participatie kan vertrouwen genereren, maar omgekeerd kan ook worden geopperd dat vertrouwen de participatie stimuleert. Het is aannemelijk dat het beide kanten opgaat. Zo zullen sociale contacten nodig zijn om vertrouwen te krijgen, en als er vertrouwen is, zullen sociale contacten frequenter ontstaan (Arends & Smeets, 2015). Het is van belang dat het sociale netwerk rond de reclassent een meer open houding creëert en daarmee het sociale vertrouwen stimuleert van de reclassent. Deze open en genuanceerdere houding maakt het aannemelijk dat het sociaal vertrouwen toeneemt in het sociaal netwerk rond de reclassent.

Vanuit de literatuur is weinig te zeggen in welke mate reclassering een bijdrage levert aan het sociale vertrouwen van de reclassent zelf. De verwachting is dat de bijdrage van reclassering door resocialisatie het sociale vertrouwen van de reclassent positief beïnvloed.

Het kwantificeren van deze baat is lastig. Wel weten we dat het BBP in Nederland circa € 708 miljard per jaar is (2016 obv CBS Statline (2022c)). Verder laten Knack en Keefer (1997) zien dat de economische groei met 1% toeneemt als het vertrouwen met 10% stijgt. Wanneer we in het verlengde hiervan aannemen dat 1% van het BBP door het vertrouwen komt, dan draagt vertrouwen bij voor € 7,1 miljard. Dan is de volgende stap om te bepalen hoeveel toe te schrijven is aan het vertrouwen in reclassering. Daarvoor is gekeken naar het vertrouwen in het rechtssysteem om vervolgens te bepalen wat de bijdrage is van de reclassering aan het rechtssysteem. Stel dat het vertrouwen in het rechtssysteem 10% bijdraagt aan het totale vertrouwen (ter waarde van € 7,1 miljard) en de reclassering daarvan 10% bijdraagt aan het vertrouwen in het rechtssysteem, dan levert de bijdrage van de reclassering aan vertrouwen circa € 71 miljoen per jaar op.

7 Conclusie

De maatschappelijke baten direct rond reclassenten lijken bij elkaar opgeteld circa het dubbele van de kosten van reclasseren. De jaarlijkse baten zijn met circa € 507 miljoen (zie tabel 29) significant groter dan de jaarlijkse kosten van de drie reclasseringsorganisaties. Deze waren in 2016 € 217 miljoen en in 2022 € 259 miljoen voor de drie organisaties samen (Ministerie van Financiën, 2022a; 2022b). Ondanks dat er nog onzekerheden in de analyse zitten, en de baten rond de omgeving van de reclassent en vermeden slachtoffers nog niet meegenomen zijn, is al wel te concluderen dat de reclassering maatschappelijk gezien meer oplevert dan dat deze kost (zie tabel 29). Dit neemt niet weg dat de analyse – ondanks de inzicht gevende indicatie van de baten rond reclassenten – nadere aanscherping en onderbouwing verdient.

Tabel 29: Totaaloverzicht baten van reclasseren (afgerond op € 0,5 miljoen)*

Baten	Reclassent	Ouders/voogd Partner	Kind(eren) huishouden	Familie	Sociaal netwerk	(Vermeden) slachtoffer(s)	Ouders/voogd	Partner	Kind(eren) huishouden	Familie	Sociaal netwerk	Totaal
A1. Vermeden preventiekosten	135.500.000											135.500.000
A2. Vermeden opsporingskosten	51.000.000											51.000.000
A3. Vermeden kosten vervolging	15.000.000											15.000.000
A4. Vermeden kosten berechting	9.000.000											9.000.000
A5. Vermeden kosten tenuitvoerlegging verdachte/dader	99.000.000 22.500.000											99.000.000 22.500.000
A7. Vermeden kosten ondersteuning slachtoffers	2.000.000											2.000.000
B1. Vermeden kosten schade	5.500.000											5.500.000
C1. Extra kosten voor opleidingen	-6.000.000		X	X								-6.000.000
C2. Toename productiviteit informeel	2.000.000	X	X			X	X	X				2.000.000
C3. Toename productiviteit formeel	41.500.000	X	X	X	X	X	X	X	X	X		41.500.000
C4. Toename kwaliteit werk	1.000.000		X	X								1.000.000
C5. Productie werkstraffen	31.000.000											31.000.000
D1. Vermeden schuldenproblematiek	500.000	X	X	X		X	X	X	X			500.000
E1. Vermeden kosten huisuitzetting	0					X						0
E2. Vermeden kosten maatschappelijke opvang	2.500.000					X						2.500.000
F1. Vermeden fysieke gezondheidskosten	500.000	X	X	X		X	X	X				500.000
F2. Vermeden geestelijke gezondheidskosten	22.500.000	X	X	X		X	X	X	X			22.500.000
G1. Verbetering kwaliteit van leven	PM	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0
H1. Verbetering vertrouwen in het rechtssysteem	71.000.000	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	71.000.000
Totaal (€)	506.500.000	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	506.500.000

*Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen Lectoraat MMI op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende *Alle zaken die instromen bij het Openbaar Ministerie in het betreffende jaar*.

De analyse laat zien dat het aannemelijk is dat de vermeden veiligheidszorgkosten de kosten van reclasseren dekken. Daar komen vervolgens in ieder geval nog verschillende andere vormen van maatschappelijke baten gekoppeld aan reclassenten bovenop. Zo blijkt de bijdrage aan productie uit

werk, het toeleiden naar werk door de reclassering als het uitvoeren van werkstraffen ook grote maatschappelijke baten op te leveren. Daarnaast verwachten we ook significante maatschappelijke baten rond vermeden gezondheidskosten en blijkt de bijdrage van de reclassering aan het vertrouwen in het rechtssysteem een grote maatschappelijke waarde op te leveren.

Verder vallen de maatschappelijke kosten die extra gemaakt worden rond maatschappelijke opvang en de kosten die gemaakt worden voor extra opleidingsjaren van reclassenten op. In beide gevallen geldt dat de kost voor de baat uitgaat en deze indirect bijdragen aan het bereiken van de andere maatschappelijke baten. Tevens valt op dat de baten rond schulden beperkt zijn.

Tenslotte is er nog een set aan baten te verwachten rond de omgeving van de reclassenten en vermeden slachtoffers en hun omgeving.

8 Reflectie

8.1 Reflectie op onderzoek

Algemeen

In de basis levert de analyse een goede indicatie op van de baten rond reclassenten door de inzet van de reclassering. Maar deze indicatie verdient nadere aanscherping. Ten eerste omdat we de groep reclassenten in feite als een soort van homogene groep beschouwen, terwijl deze eigenlijk uit verschillende typen reclassenten bestaan met uiteenlopende typen problemen, inzet van reclassering en (maatschappelijke) effecten. Verder hebben we voor sommige zaken nog geen data analyse kunnen doen, waardoor we moeten leunen op kengetallen en eigen schattingen. Dit heeft tot gevolg dat voor een aantal baten de onzekerheidsmarges nog erg groot zijn. Voor de elementen waar we wel een data-analyse hebben kunnen doen is de match tussen de bestaande beschikbare data en wat je idealiter aan data zou willen hebben bovendien niet altijd optimaal. We hebben daarom bewust gekozen om aan de veilige kant te zitten met de ramingen.

Verder hebben we verschillende schattingen moeten maken die idealiter een gedegen onderbouwing vragen. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Dit betreft onder andere het aandeel van de reclassering in de (waargenomen) veranderingen en het aantal jaar dat bepaalde veranderingen toegeschreven kunnen worden aan de reclassering (zoals bij bv de baat werk en gezondheid). In ons lopende onderzoek werken we dit verder uit gekoppeld aan een opgestelde typologie van reclassenten (Visser *et al.*, 2022). Tijdens deze uitwerking resulterend in een MKBA op typeniveau wordt het bovendien noodzakelijk om een gevoeligheidsanalyse uit te voeren voor de gehanteerde discontovoet.

Aanvullende baten

In deze studie hebben we verder nog alleen de baten gekwantificeerd die direct gekoppeld zijn aan de reclassent, behalve dan de baat vertrouwen in het rechtssysteem. Naast de baten rond de reclassent zijn er ook een groot aantal baten te verwachten rond de omgeving van reclassenten en rond (vermeden)slachtoffers en hun omgeving. In het bijzonder verwachten we dat de baten rond vermeden slachtoffers van ernstige delicten significant kunnen zijn. Dit aangezien we daar bijvoorbeeld aanzienlijke vermeden vermindering van hun toegevoegde waarde van werk en vermeden gezondheidskosten verwachten. De prijskaartjes van deze baten zijn snel groot en gecombineerd met een groot aantal jaren waarop dit van invloed kan zijn, levert dit al snel grote getallen op. Maar ook de lange termijn impact op het sociale netwerk van reclassenten inclusief kinderen zal naar verwachting baten opleveren met significante omvang. De verwachting is dus dat de geraamde omvang van de maatschappelijke baten van reclasseren hierdoor significant groter kan worden.

Cohort

Doordat de doorlooptijden en werkzaamheden per reclassent sterk uit een kunnen lopen is het niet eenvoudig om de baten rond alle reclassenten uit 2016 te vergelijken met de jaarlijkse kosten voor reclasseren. We gaan er hier van uit dat het een passende benadering is om er van uit te gaan dat de baten van een cohort te vergelijken zijn met de kosten van dat jaar. Er zullen reclassenten in de portefeuille zitten die vele jaren in de portefeuille zitten met grote inspanningen tot reclassenten die kort client zijn van de reclassering met weinig tot geen inspanning. Ten aanzien van de effecten kunnen deze van heel groot zijn tot heel klein.

Om de vergelijking tussen kosten en baten goed te kunnen bepalen is het van belang om een analyse op subgroepniveau te maken. Hierbij kan er vervolgens op subgroepniveau gekeken worden naar wat daarvoor de werkzaamheden en bijbehorende kosten zijn waarna deze vergeleken kunnen worden met

de verwachte effecten en baten op subgroepniveau. In ons lopende onderzoek zijn we hiermee bezig op basis van de door ons opgestelde typologie van reclassenten (Visser *et al.*, 2022).

Meer meerwaarde

Het opgebouwde raamwerk en de kwantificering en monetarisering daarvan geeft inzicht in langs welke wegen maatschappelijke meerwaarde wordt gegenereerd. Dit inzicht kan nu ook gebruikt worden als onderlegger om te bepalen op welke wijze aanvullende meerwaarde te genereren is. Op dit moment hebben we dit nog niet systematisch gedaan. In de basis zal dit pas echt zinvol zijn wanneer dezelfde analyse op subgroepniveau is gedaan, waardoor de analyse concreter wordt. Wel is ook de huidige analyse al bruikbaar om te zoeken naar meerwaarde.

Voorbeelden van ideeën op basis van het huidige onderzoek zijn: Er wordt op basis van dit onderzoek al duidelijk dat toeleiding naar werk, ondanks de in absolute zin kleine aantallen reclassenten die aan het werk komen, snel veel maatschappelijke meerwaarde oplevert. Het is denkbaar dat wanneer hier meer aandacht naar toe gaat bij reclassenten die hiervoor geschikt zijn, dit snel tot een significante toename van maatschappelijke meerwaarde kan leiden, zeker in de huidige krappe arbeidsmarkt. Ook zien we dat een verandering in strafbaar gedrag snel tot veel maatschappelijke meerwaarde leidt. De Vries *et al.* (2015) laat zien dat aandacht voor jongeren en jongvolwassenen in een vroeg stadium (dus de groep tot en met 25 jaar) kan leiden tot een significante reductie in strafbaar gedrag (13%). De reclassering eerder betrekken bij deze groep zou daarmee veel aanvullende maatschappelijke meerwaarde kunnen opleveren.

De hierboven genoemde voorbeelden zijn slechts spontane ideeën naar aanleiding van dit onderzoek. De volgende stap is een systematische analyse van mogelijke opties hoe meer maatschappelijke meerwaarde kan worden gerealiseerd kijkend naar de reclassering. Daarna is het wenselijk om naar de justitie keten als geheel, misschien zelfs gecombineerd met de ketens rond zorg en sociaal domein, te kijken of er meer maatschappelijke meerwaarde voor deze doelgroep te realiseren is.

8.2 Ethische reflectie

De drie reclasseringsorganisaties hebben een specifieke maatschappelijke opdracht vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid. Hoewel deze opdracht helder lijkt, wordt deze vaak verschillend geïnterpreteerd en lopen de verwachtingen rond de bereikte resultaten uiteen. Dit komt voornamelijk doordat de werkzaamheden van de reclassering zijn gebaseerd op een sociale constructie. Een sociale constructie die wordt gecreëerd op het moment dat een situatie niet voldoet aan de waarden, normen, beginselen, idealen en/of waardering die toegekend zijn aan de situatie. Niet alleen de maatstaf is normatief maar ook de situatie is een constructie van individueel of sociaal menselijk handelen. De waarneming, of de perceptie van een situatie, is vaak een sociale constructie waarover geen eenduidigheid hoeft te bestaan. De dominante groep is vaak bepalend voor wat de gewenste situatie is en hoe deze gewenste situatie gecreëerd kan worden. De waardering van interventies om de gewenste situatie te krijgen is erg afhankelijk van de perceptie van groepen en individuen in de samenleving. Of en in welke mate een effect en/of neveneffect positief of negatief gewaardeerd wordt is dus afhankelijk van de normopvatting van de groep.

Om binnen deze context inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn van het beleid en werkzaamheden van de reclassering is het noodzakelijk om transparant te maken wat de (neven)effecten van het beleid zijn en wat de gevolgen zijn van deze effecten voor de maatschappij of groepen in de maatschappij. Dit staat los van of de effecten van het beleid van de reclassering en of de gevolgen voor de maatschappij negatief of positief worden gewaardeerd. Deze MKBA is een instrument dat hierbij kan helpen. Door in kaart te brengen wat de mogelijke maatschappelijke kosten en baten zijn van het gevoerde beleid, de effecten en neveneffecten ontstaat er een neutraal beeld van de situatie. Dit kan helpen bij het bepalen

van wat de gewenste situatie is voor de diverse groepen en kan er evenwichtige beleidssturing plaatsvinden. Hierbij is het uitgangspunt in hoeverre de samenleving als geheel profijt heeft van de beleidsinterventie.

Het is dus sterk afhankelijk van de groep en de normopvatting van de groep om te bepalen of iets positief of negatief is. Het grote probleem van overheidsbeleid is dat het een uitkomst is van een belangenstrijd. Deze belangenstrijd komt voort uit de normopvatting van de groep en wordt versterkt omdat het vaak om een vraagstuk in een situatie van schaarste gaat. Zeker in het sociale domein moeten er keuzes gemaakt worden omdat er in de huidige situatie onvoldoende financiële middelen zijn om aan alle normopvattingen van de diverse groepen te voldoen. Hier ligt vaak een legitimiteitsvraagstuk onder waardoor de interventies van de reclassering onderhevig zijn aan het politieke debat. Het is dan ook uiteindelijk aan de politiek om te waarderen of bepaalde effecten en neveneffecten van de interventies wenselijk zijn. Ook de uitkomsten en waardering van een MKBA zijn onderhevig aan het politieke debat en zullen op basis van de diverse normopvattingen uitgelegd worden.

Voor de reclassering helpt een MKBA om te kijken in welke mate zij een bijdrage leveren aan het realiseren van de maatschappelijke opgave die zij hebben. En het kan helpen bij het maken van beleidskeuzes van de organisatie. Een uitkomst van een MKBA kan het maatschappelijke en politiek debat ondersteunen of de opgave van een uitvoerende organisatie legitiem is en of deze uitvoerende organisatie ook de passende hoeveelheid middelen krijgt om deze opgave naar behoren uit te voeren.

9 Verantwoording

Resultaten gebaseerd op eigen berekeningen van het lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact (MMI) op basis van reclasseringsdata in combinatie met niet-openbare Microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het onderzoek van het lectoraat is gefinancierd vanuit een samenwerking tussen Hogeschool Saxion en de drie reclasseringsorganisaties in Nederland.

10 Dankwoord

Met dank aan bijdragen van dr. Alan Kabki, dr. Annemarijn Walberg, drs. Jolijn Broekhuizen, mr. Ingrid Brandwacht en andere collega's van Saxion. Verder speciaal dank aan de leden van de *Kenniskring Waarde van Reclasseren* die diverse malen mee hebben gedacht.

Literatuur

- Aarts, L., Douma, K., Frierson, R., Schrijvershof, C. & Schut, M. (2011). Kosten en baten van schuldhelpverlening. *Op weg naar effectieve schuldhelp*. Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Aldridge R.W., Story A., Hwang S.W., Nordentoft M., Luchenski S.A., Hartwell G., Tweed E.J., Lewer D., Vittal Katikireddi S. & Hayward A.C. (2018). Morbidity and mortality in homeless individuals, prisoners, sex workers, and individuals with substance use disorders in high-income countries: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet*, 391(10117), 241-250.
- Arends, J. & Smeets, H. (2015). Sociaal en institutioneel vertrouwen in Nederland. Den Haag: CBS
- Arts, K. & Te Riele, S. (2011). *Vrijwilligerswerk onder werkenden en niet-werkenden*. Den Haag: CBS
- Baan, A., Sprenger, P. & Willemsen, M. (2010). *Evaluatieonderzoek 'Vroeg Eropaf!'*. Utrecht: Berenschot
- Baarsma, B., De Nooij, M. & Rosenberg, F. (2006). *Indicator administratieve lasten burger: technisch eindrapport*. Amsterdam: SEO.
- Baranyi G., Fazel S., Langerfeldt S.D. & Mundt A.P. (2022). The prevalence of comorbid serious mental illnesses and substance use disorders in prison populations: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health*, 7(6), e557-e568.
- Bogman, R. & Van Summeren, F. (2010). Preventieve woonbegeleiding. *Evaluatie van de pilot woonbegeleidingsproject*. Vught: Partners+Pröpper
- Bol, M.W. (1995). *Gedragbeïnvloeding door strafrechtelijk ingrijpen: een literatuurstudie*. Arnhem: Gouda Quint & WODC
- Bondolfi C., Taffe P., Augsburger A., Jaques C., Malebranche M., Clair C., Bodenmann P. (2020). Impact of incarceration on cardiovascular disease risk factors: a systematic review and meta-regression on weight and BMI change. *BMJ Open*, 10(10), e039278.
- Boschman, S., Teerlink, M. & Weijters, G. (2020). Monitor nazorg ex-gedetineerden – 6^e meting. *Problemen op de basisvoorwaarden voor re-integratie en de relatie met recidive*. Den Haag: WODC.
- Broekhuizen, J. & Van Wonderen, R. (2014). Daar doen we het voor! *Opbrengsten van verslavingsreclassering (tweede meting)*. Utrecht/Amersfoort: Verwey Jonker Instituut en Stichting SVG.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020a). *Begrippen*. CBS. Geraadpleegd op 19 maart 2020, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen?tab=s#id=strafbaar-feit>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020b). *Sociale contacten en maatschappelijke participatie*. CBS Statline. Geraadpleegd op 29 april 2020, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/82249NED?q=Vrijwilligerswerk>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2020c). *70 duizend jongeren zonder startkwalificatie hebben geen werk*. CBS. Geraadpleegd op 21 november 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/08/70-duizend-jongeren-zonder-startkwalificatie-hebben-geen-werk>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022a). *Onderwijs, uitgaven aan onderwijs en CBS/OESO indicatoren*. CBS Statline. Geraadpleegd op 21 oktober 2022, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80393ned/table?ts=1666355511916>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022b). *Mbo; studenten, niveau, leerweg, studierichting, regiokenmerken*. CBS Statline. Geraadpleegd op 21 oktober 2022, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83851NED/table?ts=1666355641157>,
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022c). *Bbp, productie en bestedingen; kwartalen, waarden, nationale rekeningen*. CBS Statline. Geraadpleegd op 21 oktober 2022, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84105NED/table?ts=1591621101889>
- Choenni, R., Van den Braak, S.W. & Platenburg, P.F.M. (2019). Criminaliteit en rechtshandhaving 2018. *Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: WODC.

- Cuelenaere, B., Van Zutphen, F., Van der Aa, R., Willemsen, A. & Wilkens, M. (2009). *MKBA voortijdig schoolverlaten*. Rotterdam: ECORYS.
- De Vries, S.L., Hoeve, M., Assink, M., Stams, G.J.J., & Asscher, J.J. (2015). Practitioner review: effective ingredients of prevention programs for youth at risk of persistent juvenile delinquency—recommendations for clinical practice. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 56(2), 108-121.
- De Wit G.A., Van Gils P.F., Over, E.A.B., Suijkerbuijk A.W.M., Lokkerbol J., Smit F., Mosca I., Spit W.J., Evers S.M.A.A. & De Kinderen R.J.A. (2016). Maatschappelijk kosten-baten analyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen. Bilthoven: RIVM.
- Dewa L.H., Kyle S.D., Hassan L., Shaw J. & Senior J. (2015). Prevalence, associated factors and management of insomnia in prison populations: An integrative review. *Sleep Medicine Reviews*, 24(2015), 13 – 27.
- Dubourg, R., Hamed, J. & Thorns, J. (2005). The economic and social costs of crime against individuals and households 2003/2004. *Home Office online report*, 30(5), 1-2.
- Ecorys (2017). *De sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen*. Den Haag: Ecorys.
- Effectencalculator. (2018). *Maatschappelijke prijslijst*. Effectencalculator. Geraadpleegd op 21 november 2022, van <https://effectencalculator.nl/maatschappelijke-prijslijst/>
- Falla A.M., Hofstraat S.H.I., Duffell E., Hahné S.J.M., Tavoschi L. & Veldhuijzen I.K. (2018). Hepatitis B/C in the countries of the EU/EEA: a systematic review of the prevalence among at-risk groups. *BMC Infectious Diseases*, 18(1), 1 – 12.
- Fazel S., Hayes A.J., Bartellas K., Clerici M. & Trestman R. (2016). Mental health of prisoners: prevalence, adverse outcomes, and interventions. *The Lancet Psychiatry*, 3(9), 871-881.
- Fazel S., Yoon I.A. & Hayes A.J. (2017). Substance use disorders in prisoners: an updated systematic review and meta-regression analysis in recently incarcerated men and women. *Addiction*, 112(10), 1725-1739.
- Fekadu, A., Wooderson, S.C., Markopoulou, K., Donaldson, C., Papadopoulos, A. & Cleare, A.J. (2008). What happens to patients with treatment-resistant depression? A systematic review of medium to long term outcome studies. *Journal of affective disorders*, 116(1-2), 4 – 11.
- Ferwerda, H., Van Ham, T., Scholten, L. (2016). *Heling is een onderschat delict*. Utrecht: Secondant.
- Gebremariam M.K., Nianogo R.A., Arah O.A. (2017). Weight gain during incarceration: systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 19(1), 98 – 110.
- Green, T. C., Johnson, J., Harrington, M., Pouget, E. R., Rhodes, A. G., Taxman, F. S., O'Connell, D.J., Martin, S.S., Prendergast, M. & Friedmann, P. D. (2013). Parole officer–parolee relationships and HIV risk behaviors during community supervision. *AIDS and Behavior*, 17(8), 2667-2675.
- Groot, I., De Hoop T., Houkes, A. & Sikkel, D. (2007). De kosten van criminaliteit. *Een onderzoek naar de kosten van criminaliteit voor tien verschillende delicttypen*. Amsterdam: SEO.
- Hegarty, J. D., Baldessarini, R. J., Tohen, M., Waternaux, C. & Oepen, G. (1994). One hundred years of schizophrenia: a meta-analysis of the outcome literature. *American Journal of Psychiatry*, 151(1994), 1409–1416.
- Hildebrand, M., Poort, R. & Sperna Weiland, A. (2014). *Handleiding RiSc 4*. Utrecht: Reclassering Nederland, Stichting verslavingsreclassering GGZ, Leger des Heils, Jeugdzorg en Reclassering
- Hoven, A. & Moolhuizen, J. (2007). *Maatschappelijk rendement Integrale Schuldhulpverlening*. Appingedam: Volkskredietbank voor Noord-Oost Groningen
- In 't Veld, R., Westerbeek, J. & Winters, R. (2016). Een Onbemind Probleem. *Voorstudie maatschappelijke kosten-batenanalyse schuldenproblematiek*. Tilburg: Tilburg University.
- Jungmann, N., Menger, A., Anderson, M. & Stam, D. (2014). Gevangen in schuld. *Over de uitzichtloze schuldsituaties van cliënten van de verslavingsreclassering*. Utrecht: Hogeschool Utrecht
- Knack, S. & Keefer, P. (1997). Does social capital have an economic payoff? A cross-country investigation. *The Quarterly Journal of Economics*, 112(4), 1251 – 1288.

- Kok, L., Hollanders, D. & Peter Hop, J. (2006). *Kosten en baten van re-integratie*. Amsterdam: SEO.
- Larney S., Kopinski H., Beckwith C.G., Zaller N.D., Jarlais D.D., Hagan H., Rich J.D., Van den Bergh B.J. & Degenhardt L. (2013). Incidence and prevalence of hepatitis C in prisons and other closed settings: results of a systematic review and meta-analysis. *Hepatology*, 58(4), 1215 – 1224.
- Menezes, N.M., Arenovich, T., Zipursky, R.B. (2006). A systemic review of longitudinal outcome studies of first-episode psychosis. *Psychological Medicine*, 36(10), 1349-1362.
- Ministerie van Financiën. (2022a). *Rijksbegroting*. Rijksfinancien. Geraadpleegd op 3 oktober 2022, van <https://www.rijksfinancien.nl/memorie-van-toelichting/2016/1SUPP/VI/onderdeel/d16e924>
- Ministerie van Financiën. (2022b). *Rijksbegroting*. Rijksfinancien. Geraadpleegd op 3 oktober 2022, van <https://www.rijksfinancien.nl/memorie-van-toelichting/2022/1SUPP/VI/onderdeel/1324309>,
- Moos, R.H. & Moos, B.S. (2006). Rates and predictors of relapse after natural and treated remission from alcohol use disorders. *Addiction*, 101(2), 212 – 222.
- Nuijen, J., Van Bon-Martens, M., De Graaf, R., Ten Have, M., Van der Poel, A., De Beurs, D., Nielen, M., Verhaak, P. & Voorrips, L. (2018). Zicht op depressie: de aandoening, preventie en zorg. *Themarapportage van de Staat van Volksgezondheid en Zorg*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Nederlandse Vereniging voor Schuldhulpverlening en Sociaal Bankieren. (2017). *Jaarverslag 2016*. Utrecht: NVVK.
- Papa V., Tafuri D. & Vaccarezza M. (2021). Could physical activity have any role in cardiovascular disease prevention in prisoners? A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2307.
- Salari N., Darvishi N., Hemmati M., Shohaimi S., Ghyasi Y., Hossaini F., Bazrafshan M.R., Akbari H. & Mohammadi M. (2022). Global prevalence of hepatitis C in prisoners: a comprehensive systematic review and meta-analysis. *Archives of virology* (2022), 1 – 15.
- Scholten, P. (2017). *Vast met schuld*. [Bachelorscriptie, Hogeschool Saxion]. HBO Kennisbank.
- Schumacher, J.E., Milby, J.B., Wallace, D., Meehan, D.C., Kertesz, S., Vuchinich, R., Dunning, J., & Usdan, S. (2007). Meta-analysis of day treatment and contingency-management dismantling research: Birmingham homeless cocaine studies (1990-2006). *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 75(5), 823 – 828.
- Sirdifield C. (2012). The prevalence of mental health disorders amongst offenders on probation. A literature review. *Journal of Mental Health*, 21(5), 485 – 498.
- Sirdifield C., Brooker C. & Marples R. (2020). Suicide and Probation: a systematic review of the literature. *Forensic Science International: Mind & Law*, 1, 100012.
- Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden. (2015). *Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 29 oktober 2015, nr. 2015-0000277569, tot aanpassing van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2016*. Overheid.nl. Geraadpleegd op 4 oktober 2022, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2015-38647.html>
- Stegink, M., Németh, A., Roeland, M., Duijnste, D. (2022). *Verandering in strafbaar gedrag van reclassenten*. Utrecht: Secondant.
- Traag, T. & Marie, O. (2011). *De invloed van sociale binding met school op voortijdig schoolverlaten en jeugddelinquentie*. Den Haag: CBS.
- Tummers, T. (2017). Psychische problematiek bij cliënten van de verslavingsreclassering. Masterscriptie. Amsterdam: VU/SVG.
- Uitzendburo De werkstudent. (2022). *Minimumloon en jeugdloon 2016*. Werkstudent. Geraadpleegd op 21 oktober 2022, van <https://www.werkstudent.nl/minimumloon-en-jeugdloon-2016/>
- Van den Braak, J., Van Burik, A., Jansen, P., Van Montfoort, A., Veltkamp, E., Van Vianen R. & Vogelvang, B. (2003). Opvang ex-gedetineerden. *Verslag van een onderzoek naar de maatschappelijke opvang van ex-gedetineerden*. Woerden: Van Montfoort

- Van Geuns, R., Jungmann, N., Kruis, G., Calkoen, P. & Anderson, M. (2011). Schuldhelpverlening loont! *Een onderzoek naar de kosten en baten van schuldhelpverlening*. Amsterdam: Regioplan.
- Verweij, S. & Weijters, G. (2020). Recidive tijdens en na reclasseringstoezicht. *Een onderzoek naar de uitvoering van reclasseringstoezicht en de samenhang met recidive*. Den Haag: WODC.
- Visser, A., Roeland, M., Stegink, M., Linnenbank, M., Németh, A.A. (2022). Typologie reclassenten. *Ten behoeve van een MKBA*. Deventer: Saxion Hogeschool.
- VZinfo. (2022). *Schizofrenie*. VZinfo. Geraadpleegd op 5 oktober 2022, van <https://vzinfo.nl/schizofrenie>
- Wartna, B.S.J., Tollenaar, N., Verweij, S., Alberda, D.L. & Essers, A.A.M. (2016). Recidivebericht 2015. *Landelijke cijfers over de terugval van justitiabelen bestraft in de periode 2002-2012*. Den Haag: WODC.
- Wermink, H., Blokland, A., Nieuwbeerta, P. & Tollenaar, N. (2009). Recidive na werkstraffen en na gevangenisstraffen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 51(3), 211-227.
- Wisselkoers-euro. (2022). *Wisselkoersen archief ECB > Vrijdag 31.12.2004*. Wisselkoers-euro.nl. Geraadpleegd op 26 oktober 2022, van <https://wisselkoers-euro.nl/archief-wisselkoersen/2005-01-01/>
- Wetenschappelijk Onderzoeks en Documentatiecentrum. (2022). *Repris*. WODC. Geraadpleegd op 18 november 2022, van <https://www.wodc.nl/onderzoek-in-uitvoering/statistiek-en-monitoring/recidivemonitor/repris>